Бутун дунё пролетарлари, бирлашинглар!

ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси
Марказий Қўмитасининг рўзномаси

1991 йил 17 апрель
ЧОРШАНБА
№ 74 (5.116).
БАҲОСИ 8 ТИЙИН

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган ◆ Ҳафтада беш марта чоп этилади

ДАЛА ИШЛАРИГА — СУРЪАТ ВА СИФАТ

ЭРТА ЭККАН МУРОДИГА ЕТАДИ

Ўтган йили деҳқонларимиз учун баракали келди. Қишлоқ хўжалигининг кўпгина тармоқлари бўйича белгиланган режалар ортиғи билан адо этилди. Биргина пахтачиликни олиб кўрайлик. Хўжалигимиз заршунослари ҳар гектар майдондан 36 центнер хирмон кўтардилар. Бу вилоят кўрсатгичидан салкам 10 центнерга кўпдир. Асосийси етиштирилган ҳосилнинг 82 фоизи машиналар ёрдамида териб олинди.

Каноппоя етиштириш ҳам вилоят қишлоқ хўжалигида салмоқли ўрин эгаллайди. Бу соҳада ўтган йилги эришилган ютуқларимиз чакки бўлмади. Кейинги беш йил ичида биринчи маротаба йиллик режа 105 фоизга уддаланди. Мавжуд майдонлардан салкам 127 минг тонна каноппоя йиғиштириб олинди. Жорий йилда ана шу кўрсаткичларни янада оширишни кўзда тутаяпмиз.

— Кейинги йилларда алмашлаб экишга эътибор берилмаганлиги, четдан келтираётган уруғларнинг сифатсизлиги сабабли кўплаб қишлоқ хўжалиги экинларидан кам ҳосил олинаяпти. Янги йил кўклами давом этаётган айни паллада асосий эътиборни сара уруғлик танлашга қаратиш лозим. Жумҳурият қишлоқ хўжалиги илғорларининг қурилтойида сабзавот навларининг 51, помидор уруғининг 25 фоизи четдан олиб келинаётганлиги таъкидланди. Нега энди ана шу уруғликларни ўзимизда тайёрлаш мумкин эмас?

Вилоятимиз хўжаликларида картошка етиштириш муаммо бўлиб турибди. Боиси, картошка уруғининг 90 фоизи қўшни жумҳуриятлардан келтирилмоқда. Унинг сифати талабга жавоб бермайди. Бунинг устига калорадо қўнғизи катта-катта майдонларга хавф солиб туради. Натижада ўтган йили вилоятда, қолаверса хўжалигимизда бу соҳа режаси бажарилмай қолди. Олимларимиз бу борада жиддий изланишмаса, картошкакорнинг косаси оқариши мушкул.

Бу йил алмашлаб экиш кенгайганлиги ва аҳолига томорқа берилганлиги учун пахта майдонлари анча қисқарди. Хўжалигимиз заршунослари мавжуд экин майдонларига «С—6524» навли чигит экиб, деҳқончилик қилишмоқда. Мавсумни пухта ҳозирлик кўрган ҳолда бошлаб юбордик. Ишчи ва техника кучидан унумли фойдаланилаётганлиги туфайли ҳар куни хўжаликнинг 80—90 гектар майдонига уруғ тушаяпти. Биз бу муҳим тадбирни 10 иш кунида тугаллашни режалаштирганмиз. Шу боис механизатор ва сеялкачилар ўртасида ўзаро мусобақа авж олдирилган. Натижа ёмон бўлмаяпти. Ҳозирга қадар чигит экиладиган майдонларнинг ярмидан зиёд қисмига барака уруғи қадалди.

Жамоа хўжалигимизда бошқа экинларни майдонларга жойлаштириш ҳам тезкорлик билан олиб борилаяпти. 200 гектар ерда озуқабоп экинлар парвариш қилинади. Халқимз гуручни эъзозлайди. Уни деярли ҳар куни истеъмол қилади. Шуларни назарда тутиб, 180 гектар майдонга шоли уруғи қадалмоқда. Бу тадбир апрель ойи охирига қадар ниҳоясига етказилади.

Маълумки, режа билан халқни боқиб бўлмайди. Уни пулга чақиб, кўп даромад олиш йўлларини излаб топиш керак. Бозор иқтисодиётининг олий қонуниятларидан бири — маҳсулот сифатини яхшилаш, парвариш давомида харажат сарфларини камайтиришдир. Бундан икки йил муқаддам хўжалигимизда мулкчилик ҳамда ишлаб чиқариш муносабатларини тубдан ўзгартириб, барча воситалар, иншоотлар, ер, фермаларни 16 та ишлаб чиқарувчи ва 6 та хизмат кўрсатувчи мустақил ширкатларга бепул бириктиб қўйган эдик. Натижада, хўжаликдаги идора ходимлари ўн баробарга қисқарди, уларга тўланадиган меҳнат ҳақи жамоа кассасига тушди. Шундай қилиб, бозор муносабатларига ўтишга тўла жавоб бераоладиган янги хўжалик механизми яратилди. Давлат буюртмаси ҳамда эркин савдога маҳсулот етказиб беришда мазкур ширкатлар осон кўникма ҳосил қиладилар. Чунки ҳар бир ширкат аъзосига ўзи етиштирган маҳсулот учун жавобгарлик ҳисси сингдирилган. Тадбиркорлик ва ташаббус кўрсатиш учун имкониятлар етарли. Ширкатлар мавжуд экологик мувозанатни сақлаб қолиш ва яхшилаш мақсадида хўжаликда жорий этилган илмий асосланган алмашлаб экиш системасига риоя қилишга мажбурдирлар. Шу боис деҳқонларимиз экишдан олдин ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга алоҳида эътиборни қаратдилар. Табиийки, унумдор ер деҳқон кўнглидаги ҳосилни беради. Бултур экин майдонларининг тупроқ шароити яхшиланганлиги туфайли хўжалик йил якунида 6 миллион 190 минг сўм даромад қилди. Фойданинг 66 фоизи колхозчиларга иш ҳақи сифатида берилди. Бу капиталистик мамлакатларда амал қилаётган иш ҳақидан 4 фоиз кам, холос. Биз бу кўрсаткични етиштираётган маҳсулотларни қайта ишлаш орқали янада кўпайтиришни кўзда тутаяпмиз.

Мақсадимиз деҳқонларга тўла эркинлик ва мустақиллик бериб уларнинг турмушини янада фаровон этишдан иборат.

Турғун МАДИЕРОВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги Ким Пен Хва номли жамоа хўжалиги раиси.

Арнасой районидаги Ю. Фучик номли давлат хўжалигида сўнгги гектарларга уруғ қадалмоқда. Пудратчи Абдусаттор Эсергепов бошлиқ звено аъзолари бу йил 76 гектар майдонда деҳқончилик қилиб, гектаридан 35 центнердан хирмон кўтариш ниятидалар.

СУРАТДА: бош агроном Б. Умаров (чапда) ва А. Эсергеповлар чигит сифатини кўздан кечирмоқдалар.

А. ТЎРАЕВ олган сурат.

ТАДБИРКОРЛИК

Яқинда Самарқанд вилояти Жомбой районидаги «Коммунизм» жамоа хўжалигида бўлиб, меҳнат аҳлининг ҳозир амалга ошираётган ишлари билан танишдик. Бир гап билан айтганда, колхоз далаларида кўкламги юмушлар зўр уюшқоқлик билан олиб борилаяпти. Сабзавоткору соҳибкор, пахтакору озуқакорларнинг қўли-қўлига тегмайди. Пайкалларни экиш агрегатларининг гулдуроси тутган. Юраги яратиш, яшнатиш завқи билан тўлиб-тошган ноз-неъмат бунёдкорлари бўлғуси ҳосилга тамал тоши қўйиш билан машғул.

Жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси Аваз Эргашевни 8-бригада дала шийпони олдида учратдик. Тажрибали пахтакор билан суҳбатимиз колхоз фаолиятидаги ютуқ ва муаммолар хусусида кечди.

— Илгарилари хўжалигимизда ишчи кучи етишмас, ёшланглар мактабни битиришлари билан шаҳар корхоналарига отланишарди. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари харид нархининг ҳамда ойлик иш ҳақининг пастлиги уларни шунга мажбур қиларди. Ўтган йили пахта харид нархи ва терилган ҳосил учун иш ҳақининг ошиши туфайли йиғимтеримни бошқаришга хожат қолмади. Қишлоқ аҳолисига қатор имтиёзлар берилиши муносабати билан шаҳарда қатнаб ишлаётганларнинг кўпчилиги хўжаликда қолиш истагини билдиришди. Пудратчи бўламан деганнинг эса сон-саноғи йўқ. Президент фармонларини бекаму-кўст амалга ошираётганлигимиз уларда эртанги кунга ишонч туғдираяпти.

Бироқ шу билан чегараланиб қолмаслигимиз керак. Хўжалик ҳам бир оила. Унинг каму кўстини мунтазам тўлдириб туришга тўғри келади. Менимча, колхоз ўрнини унинг аъзолари турмуш маданиятининг қай даражадалиги билан белгилаш лозим. Давлат ёки жамоа хўжалиги хазинасида тўрт-беш миллион сўм пул бўлса-ю, дала меҳнаткаши оиласига ташриф буюрган уч-тўртта меҳмонга тузук дастурхон туза олмаса? Шу ҳам инсофданми? Биз асосий эътиборни колхозчиларнинг турмуш шароитини яхшилаш, уларга ғамхўрлик кўрсатишга қаратаяпмиз.

— Авазжон ака, колхозингизда қишлоқ хўжалигининг ўндан зиёд турлари бўйича маҳсулот етиштирилади. Айтингчи, уларнинг барчасидан фойда кўрилаяптими? Маҳсулот етиштириш ҳажмини янада ошириш учун қандай ишлар амалга оширилаяпти?

— Деҳқончиликда тадбиркорлик деган гап бор. У аслида дала заҳматкашларининг эҳтиёжидан келиб чиқиши даркор. Биз эса тадбиркорликни муайян режани бажаришда қўллашга ўрганиб қолганмиз. Оддий мисол: хўжалигимиз ерларида картошкадан кам ҳосил олинади. Бироқ режада белгиланганлиги учун уни экишга мажбурмиз. Хўжалик зарар кўрса-да, етиштирилган ҳосил шаҳарликларга жўнатилади. Унинг ўрнига помидор ёки ерёнғоқ экилса, яхшигина даромад олиш мумкин.

Тадбиркорликнинг яна бир шарти—янги агротехникани ўзлаштиришдир. Кейинги йилларда биз бу борада эътиборни кучайтирдик. Ғаллаорол лалмикорлик илмий-тадқиқот институти билан ҳамкорликда «Санзор» жўхорисини ўзлаштирдик. Ҳозирда уни кўпайтириб, қўшни районларга ҳам тарқатаяпмиз. Бундан ташқари олимлар кўмагида арпанинг «Айхар» навини ҳам ўз шароитимизга мослаштирдик. Бу экин ҳосилдорлиги гектар бошига 80 центнерни ташкил этмоқда. Колхоз қатор йиллардан бери беда уруғи етиштираяпти. Ўтган йили ҳар гектар майдондан 7—8 центнердан сифатли уруғ олинди.

Илғор тажрибалар ва фан ютуқларини ишлаб чиқаришга кенг жорий этишнинг аҳамияти катта. Бутуниттифоқ ўсимликшунослар илмий-тадқиқот институти ходими Нусрат Болбеков бу борада хўжаликка яқиндан кўмаклашаяпти. Унинг ёрдамида мойли экинлар — кунжут, зиғир ва софлорни кўпайтирилаяпти. Яқинда ишга тушадиган тегирмонда бу экинлар ҳосилини қайта ишлаш мумкин.

Ўтган йили етиштирилган дон маҳсулотлари колхозда қолдирилди. Кўк массаси колхозчиларга сотилган бўлса, донидан хўжалик цехида омихта ем тайёрланди. Шуниси қувончлики, тайёрланган ем четдан олинадиганига нисбатан арзонга тушди.

Пахтачилик хўжалик экономикасининг асосини ташкил этади. Ўтган йили ялпи ҳосилнинг 96 фоизи юқори сортларда сотилди. Деҳқонлар қўли мўмай пул кўрди. Ҳозирда кўпчилик пахта майдонларини қисқартириш лозим, деган фикрни ўртага ташлаяпти. Бу тур экин майдонларини қисқартириш эмас, балки унинг ҳосилдирлигини ошириш, маҳсулотни ўзларида қайта ишлаш имкониятини излаш керак. Бозор иқтисодиёти шароитида маҳсулот қиммати эҳтиёж билан белгиланади. Ҳозирча жаҳон бозорида пахтага талаб катта.

— Кейинги пайтларда жамоа ва давлат хўжаликларининг эркинлиги сезилмаяпти, деган гап-сўзлар тез-тез қулоққа чалиниб турибди. Бу борада сизнинг фикрингизни билмоқчийдик? — савол билан мурожаат қилдик суҳбатдошимизга.

— Ҳақ гап. Назаримда бу масаладаислоҳот ўтказишга тўғри келади. Давлат ва жамоа хўжаликлари фаолияти бир қолипга солиб қўйилган. Ўзларича шартнома туза олмайдилар, маҳсулотни ҳам бозор кўтарганича сотишга ҳақлари йўқ. Хўжаликлар устидан раҳбарлик қиладиган идоралар кўпаймоқда. Биргина мисол: биз ҳар йили район агросаноат уюшмаси ҳисобига 60 минг сўм пул ўтказамиз. Бироқ мазкур уюшмадан тийинчалик наф кўрганимиз йўқ. Ёқилғи, эҳтиёт қисм етишмаса ўзимиз елиб югурамиз. Ремонт устахонаси арзимаган созлов учун фалон сўмни ушлаб қолади. Қишлоқ хўжалиги бошқармаси тузилиши жиҳатидан хўжаликлар манфаатига мос тушмаётир.

Деҳқонда ўз меҳнати натижасига ишонч уйғонмоқда. Унинг ҳақига шерик бўлиш эмас, балки ана шу эртанги кунга умидворликни янада мустаҳкамлаш зарур...

Жомбойдан қайтарканмиз, А. Эргашевнинг билимдон, халқ манфаати йўлида изланувчан раҳбар эканлигига яна бир карра ишонч ҳосил қилдик. Зеро, деҳқонларнинг турмуш маданиятини яхшилаш йўлида жон куйдираётган, уларни янги меҳнат зафарлари сари руҳлантираётган етакчи бошлаган йўл порлоқ манзилларга элтади.

Ф. ТОШЕВ.

НИҲОЛЛАР АРДОҚДА

Сурхондарё вилоятининг бир қатор хўжаликларида чигит экиш ниҳоясига етказилди. Дастлабки уруғ тушган майдонларда яшил тизмалар кўзга ташланиб қолди. Жарқўрғон, Термиз, Ангор, Шеробод районларидаги пешқадам хўжаликларнинг пахтакорлари барака уруғи бир текис униб чиққан пайкалларга ишлов бериш тараддудида.

Мавсумни тез ва соз ўтказишга интилаётган Денов районидаги «8-Март» жамоа хўжалиги деҳқонлари сўнгги майдонларга чигит экишмоқда. Заршунослар жорий йилда 1020 гектар майдонда пахта етиштиришни кўзда тутишган. Бу ерда бўлғуси ҳосилга тамал тоши қўйиш эрта баҳорданоқ бошлаб юборилди. Мавжуд майдонлар сифатли текисланиб, сувга қондирилди. Бу чигитнинг ер намида униб чиқишини таъминлайди.

Пайкаллар етилиши билан хўжалик пахтакорлари ерга барака уруғи қадашни бошлаб юбордилар. Қатор йиллардан бери уруғлик пахта етиштириб келаётган тажрибали деҳқон Тўлқин Мирзаев, Ортиқ Эшмирзаев, Улаш Қурбоновлар бошлиқ бригадаларда бу муҳим тадбир саккиз иш кунида якунланди.

Айни дамда жамоанинг 100 гектарга яқин майдонида экиш агрегатлари юксак унум билан ишлатилаяпти. Шубҳа йўқки, хўжалик деҳқонлари кўзланган муддатда ерга барака уруғини қадаб, унинг бир текис униб чиқишини таъминлайдилар.

З. ХИДИРОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР КОНСТИТУЦИЯ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

Хабар бериб ўтилганидек, 12 апрель куни Тошкентда Ўзбекистон ССР конституция комиссиясининг мажлиси бўлди. Унда республика Олий Кенгаши комитетларининг раислари, Олий Кенгаш котибиятининг масъул ходимлари, вазирликлар ва идораларнинг, ҳуқуқ-тартибот органлари ва бир қатор ташкилотларнинг, ижодий уюшмалар ва билимгоҳларнинг раҳбарлари, ҳуқуқшунос олимлар ва мутахассислар қатнашдилар.

Мажлисни Ўзбекистон ССР Президенти, конституция комиссиясининг раиси И. А. Каримов олиб борди.

И. А. Каримов шуни таъкидладики, республика Олий Кенгашининг иккинчи сессиясида Ўзбекистон ССР янги Конституциясини ишлаб чиқиш билан шуғулланадиган комиссия тузилган эди. Конституциявий ислоҳот зарурлиги, ҳеч шубҳа йўқки, бугунги кунда энг муҳим ва долзарб масалалардан бири бўлиб қолмоқда. Бозор муносабатларига ўтиш, сиёсий ва ҳуқуқий ислоҳотлар конституциямизни янгилаш зарурлигини тақозо этаяпти.

Шуни ҳам айтиш керакки, ҳозир амалдаги конституциявий қонунлар турмуш талабларидан орқада қолмоқда. Ҳаёт эса шиддат билан илгарилаб бормоқда. Мулкчилик муносабатлари ўзгармоқда. Сиёсий ҳокимият таркиби қайта ташкил этилмоқда ва унинг фаолияти янги мазмун билан бойимоқда, ижтимоий-сиёсий турмушни демократиялаш жараёнлари фаол авж олдирилмоқда. Федерациянинг ўзи янгиланмоқда, республикалар ўртасидаги ўзаро муносабатлар ўзгаряпти. Буларнинг ҳаммаси ҳозир қилинаётган ишларни умумлаштириб, янги ҳуқуқий негизни, республикамиз хусусиятига тўғри келадиган янги Конституция лойиҳасини яратишни талаб қилмоқда.

Асосий қонунда миллий, маданий-тарихий хусусиятларни ва анъаналарни иложи борича тўлароқ акс эттириш лозим. Конституция комиссиясининг энг муҳим вазифаларидан бири — Ўзбекистонда давлатчиликни ривожлантиришнинг тарихий тажрибасини чуқур ва ҳар томонлама ўрганиш, миллий психология ва маданият илдизлари ҳамда анъаналарни таҳлил этишдан иборатдир.

Биз лойиҳасини ишлаб чиқишимиз зарур бўлган янги Конституция жумҳуриятимиз ташкил этилгандан буёнги тўртинчи конституция бўлади. Республикамиз ўз тараққиётининг тарихий жиҳатдан мураккаб босқичида турибди. Биз бугунги кунда Ўзбекистон ССРнинг янги Конституцияси лойиҳасини ишлаб чиқишга асосий ёндашувларни белгилар эканмиз, энг аввало мустақиллик тўғрисидаги декларацияда мустаҳкамлаб берилган қоидаларга тўла амал қилишимиз зарур.

Ўз-ўзидан равшанки, республика бўлажак конституциясининг концепцияси ҳуқуқий давлатнинг асосий қоидаларига таяниши лозим. Инсон, жамият ва давлат янги Конституциянинг диққат марказида бўлиши керак. Инсон сиёсий ва иқтисодий эркинликлар, осойишталик ва хавфсизлик, муносиб турмуш, жамият ва давлат ишларини ҳал этишда қатнашиш учун амалий имконият билан таъмин этилиши, миллий ва жаҳон маданияти бойликларидан баҳраманд бўлиши даркор.

Янги Конституцияда Ўзбекистон ССРнинг умумбашарий инсонпарвар қадриятларга, халқаро ҳуқуқнинг ҳамма эътироф этган қоидаларига содиқлиги мустаҳкамлаб берилиши зарур.

Конституциямиз асосланадиган энг муҳим принципларни қатъий белгилаб олишга асосий эътибор қаратилди. Ана шу принциплардан баъзилари аниқлаб олинди. Булар ҳар қандай давлатчиликнинг энг муҳим қоидаси бўлган суверенитет принципи, халқ ҳокимиятчилиги принципи, қонуннинг устунлиги принципи ҳамда ҳокимиятларнинг тақсимланиши принципидир.

Сайлов системасини янада демократиялаш масалалари хусусида жиддий ўйлаб кўриш лозимлиги ҳам айтиб ўтилди. Олий ва маҳаллий вакиллик идоралари сайловчиларнинг, республика бутун аҳолисининг асосий манфаатларини ифодалаши, уларга билимдон ва ташаббускор кишилар келишига кўмаклашиши зарур.

Конституция ҳокимиятнинг вакиллик идораларига демократик сайлов ўтказишнинг умумий қоидаларини белгилаб бериши даркор. Сайлов тўғридан-тўғри, тенг, умумий, яширин овоз бериш йўли билан ўтказилиши керак. Фуқароларнинг сайловда ихтиёрий иштирок этиши ҳам конституциявий жиҳатдан кафолатланиши зарур.

Бўлажак Конституция таркибини белгилаш конституция комиссияси ишини ташкил этишда муҳим аҳамиятга эга.

(Давоми 3-бетда).

ОЛИЙ ДАРАЖАДАГИ СОВЕТ—ЯПОНИЯ МУЗОКАРАЛАРИ БОШЛАНДИ

ТОКИО, 16 апрель. **(ТАСС махсус мухбирлари).** Бугун бу ерда олий даражадаги Совет—Япония музокараларининг биринчи даврасн бошланди.

Бугун эрталаб журналистлар билан учрашув чоғида бош вазир Т. Кайфу СССР Президенти билан мазмунли мулоқот ўтказиш ниятида эканини айтди. «Иккинчи жаҳон уруши тамом бўлган вақтдан буён, — деди у, — Япония—Совет муносабатларида нохуш омиллар мавжуд эди. Ана шу муносабатларни тубдан ўзгартиришни ва дўстлик учун асос яратишни хоҳлардик».

М. С. ГОРБАЧЕВНИНГ ЯПОНИЯГА ТАШРИФИ

ТОКИО, 16 апрель. **(ТАСС махсус мухбирлари).** Бугун СССР Президенти М. С. Горбачев Хабаровскдан Токиодаги Ханэда аэропортига келди, унинг Японияга расмий ташрифи бошланди. Бу Совет олий раҳбарининг икки томонлама муносабатлар бутун тарихи давомида Японияга буюрган биринчи ташрифидир.

М. С. Горбачев билан Р. М. Горбачевани самолёт пиллапояси олдида Япония ташқи ишлар вазири Т. Накаяма, СССРнинг Япониядаги элчиси Л. А. Чижов ва Япониянинг СССРдаги элчиси С. Эдамура кутиб олдилар. Совет раҳбари шарафига тўплардан 21 марта ўқ узилиб, унга ҳурмат бажо келтирилди.

М. С. Горбачев 16 апрелдан 19 апрелгача Японияда бўлиш чоғида император Акихито билан учрашади, бош вазир Т. Кайфу билан бир неча марта музокаралар олиб боради. Икки мамлакат раҳбарлари икки томонлама муносабатларни, шу жумладан тинчлик шартномаси тузиш муаммосини, кенг миқёсдаги халқаро масалаларни, жумладан, Шарқ-Ғарб муносабатлари, Яқин Шарқ ҳамда Осиё—Тинч океан минтақасидаги вазият билан боғлиқ масалаларни муҳокама қиладилар. СССР Президенти, шунингдек, таниқли сиёсат ва жамоат арбоблари, Япон савдо-саноат доираларининг раҳбарлари билан учрашади, матбуот конференцияси ўтказади, мамлакат бўйлаб қисқа сафар қилади.

Ташриф якунларига кўра, икки томонлама муносабатларнинг амалда барча соҳаларида ўзаро алоқаларни ривожлантириш назарда тутилган қўшма ҳужжатларни қабул қилиш кутилмоқда.

Совет давлати бошлиғига сафарда ҳамроҳлик қилаётган ташқи ишлар вазири А. А. Бессмертних, СССР маданият вазири Н. Н. Губенко, РСФСР Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Б. М. Исаев, СССР ташқи иқтисодий алоқалар вазири К. Ф. Катушев, РСФСР ташқи ишлар вазири А. В. Козирев, РСФСР Олий Кенгаши халқаро ишлар комитетининг Раиси В. П. Лукин, Якутия—Саха ССР Олий Кенгашининг Раиси М. Е. Николаев, КПСС Марказий Комитетининг котиби, КПСС Марказий Комитети халқаро бўлимининг мудири, СССР Олий Кенгаши халқаро ишлар комитетининг аъзоси В. М. Фалин, СССР Президентининг катта маслаҳатчиси А. Н. Яковлев М. С. Горбачев билан бирга келдилар.

Автомашиналар карвони СССР Президентининг расмий қароргоҳи—Акасака саройи жойлашган Токио марказига йўл олади. У ерда М. С. Горбачевни расмий кутиб олиш маросими давом эттирилади.

Василий ГОЛОВНИН,
Владимир КУЧКО,
Владимир СОЛНЦЕВ,
Виталий ЧУКСЕЕВ,
Людмила ШВЕДОВА,
Геннадий ШИШКИН.

СССР ПРЕЗИДЕНТИ ЯПОНИЯ ИМПЕРАТОРИ БИЛАН УЧРАШДИ

ТОКИО, 16 апрель. **(ТАСС махсус мухбирлари).** Бугун СССР Президентининг расмий қароргоҳи — Токио марказидаги Акасака саройида М. С. Горбачев Япония императори билан учрашди.

Император Акихито ва рафиқаси Митико М. С. Горбачев ва Р. М. Горбачева билан саломлашганларидан сўнг сарой айвонидан жой оладилар. Фанфаралар янграйди, Совет Иттифоқи ва Япония мадҳиялари ижро этилади. Император ўз фарзандлари — валиаҳд шаҳзодани, шаҳзодани ва маликани, шунингдек бош вазир Т. Кайфуни таништиради.

СССР Президенти саф тортиб турган фахрий қоровул олдидан ўтади. Шундан сўнг М. С. Горбачев билан император Акихито машинага ўтириб, машиналар карвони ҳамроҳлигида император саройига йўл олдилар. У ерда давлат маросимлари ва олий даражадаги хорижий меҳмонларни кутиб олиш тадбирлари ўтказилади. У ерда СССР Президенти Япония императори билан суҳбатлашди.

Ўзбекистон Компартиясининг ҳаракат дастури амалда

ИНСОН ДИЛИНИ, ҚАЛБИНИ БИЛ

Район партия комитетининг биринчи котиби сифатида меҳнат жамоаларидаги муҳит, эришилган натижалар билан танишгач, оғир ўйга толдим. Аҳвол тасаввур қилганимиздан кўра ташвишли эди. Давлат хўжаликларида йиллар мобайнида пахта топшириш режаси бажарилмаган, улар қарзга ботган. Энг ёмони одамларда келажакка ишонч, иштиёқ сезилмасди. Фидокор кишиларнинг ташвишлари, орзу интилишлари, ечимини кутаётган муаммоларни қалбдан ҳис қилардик. Биласизми, бошланғич ташкилот нуфузи, унинг кўп ишларга қодир эканлиги ҳақида гап-сўзлар етарли. Аммо сўз ва иш бирлигига амал қилаётганлар кўпчиликни ташкил этади деёлмайман.

Райондаги мавжуд 27 та бошланғич партия ташкилоти, улар атрофига уюшган қарийб 1.500 коммунистга суяндим. Кадрларни танлаш, тарбиялаш, уларни жой-жойига қўйиш асосий эътиборда бўлди. Ўтмишда районда кадрларга муносабат масаласида жиддий камчиликларга йўл қўйилган экан. Масалан, хўжаликларнинг кўпгина етакчи раҳбар ва мутахассислари четдан тайинланган. Бу одамларда ҳақли равишда норозилик туғдирган. Шу ўринда бир мисол келтираман. Ворошилов номли давлат хўжалигига моҳир ташкилотчи Худоёр Латипов раҳбарлик қилган йилларда пахтачилик жадал ривожланди, моддий манфаатдорлик таъминланди. Сабаби Худоёр ака чўлқуварлар қалбига осонгина йўл топарди, уларнинг мушкулини осон қилиш ҳақида жонбозлик кўрсатарди.

Йиллар ўтди. Худоёр акадан кейин ана шу совхозда қисқа вақт ичида учта директор ишлаб кетди. Уларнинг биронтаси шароитга мослашолмадилар. Сабаби бу ердаги ўзига хос қийинчиликларни, одамларни яхши билишмасди. Буйруқбозлик билан эса энди иш битмайди. Район партия комитети бюроси аъзолари оқсоқоллар, коммунистлар фикрини ўргандилар. Кўпчилик таклифига кўра 15 йилдан буён бўлим бошқарувчиси бўлиб ишлаётган Маҳмуд Тўқмоқов директорликка тавсия этилди.

Янглишмаган эканмиз. Ташаббускор коммунист М. Тўқмоқов инсон омилига алоҳида эътибор берди. Сидқидил тер тўкканларни қўлидан келганича рағбатлантирди. Ветеранлар, мутахассислар ҳурматини жойига қўйди. Аёллар меҳнатини енгиллаштириш юзасидан қўшимча тадбирлар белгилади. Натижада иш олдинга босди. Олти йилдан буён қолоқлар сафида келаётган Ворошилов номли давлат хўжалиги заршунослари 1990 йили Сирдарё вилоятида биринчилардан бўлиб давлатга пахта топшириш режасини бажардилар. Ҳосилдорлик гектарига 5 центнерга ортди ва 30 центнердан хирмон кўтарилди. Омилкор директор чорвачиликни ҳам оёққа қўйди. Ўтган йили биринчи маротаба ҳар гектар ердан 50 центнердан маккажўхори дони олинди. Бу йилги ният ана шу кўрсаткични 52 центнерга етказиш. Хўжалик чорвадорлари жорий йил биринчи кварталида гўшт, сут етиштириш юзасидан белгиланган режаларни ҳам муваффақиятли уддаладилар. Демак, муносиб кадрни тайёрлаш, уни ўз жойига қўйишда гап кўп. Райком биринчи котиби, район Кенгаши раисига катта ваколатлар берилган. Бироқ масъулияти янада улкан. Шундай бўлса-да, инсон тақдири билан боғлиқ масалаларни ҳал этишда колегиалликка қатъий амал қилаяпмиз. Раҳбар ёки мутахассисни алмаштириш осон йўл. Райкомнинг биринчи вазифаси уларни тарбиялаш, лозим бўлганда қўллаб-қувватлашдир.

Усмон Юсупов номли совхозда бўлганимда айрим деҳқонлар бўлим бошқарувчиси Нафас Икромовнинг керагидан ортиқ қаттиққўллиги ҳақида гапиришди. Баъзилар эса уни бошқа ишга ўтказиш керак, дея таъкидлашди. Хулоса чиқаришга шошилмадик. Нафас ака билан бир пиёла чой устида дилдан суҳбатлашдим. У чўл шароитини, пахтачилик сир-синоатини чуқур билишига ишонч ҳосил қилдим. Тўғрисўзлиги, қўл учида ишлаётган, бекорчи пул топиш орзусида елиб-югураётган кимсаларга нисбатан нуқтаи назари ғоят мақул бўлди. Бўлим бошқарувчисини қўллаб-қувватладик. У иштиёқ билан далага отланди.

Бўлим заршунослари ғамхўрликка жавобан фидокорона меҳнат қилдилар. 700 гектар ерда ғўза парваришлашди. Сув танқислиги мардона енгиб ўтилди. Муболаға эмас, ҳосил тақдири ҳал этилаётганда коммунистлар кечаю кундуз далада бўлишди. Кайфиятга кўп нарса боғлиқ экан. Ўтган йили мазкур бўлим деҳқонлари улкан ғалабани қўлга киритдилар. Давлатга белгиланганидан 600 тонна кўп қимматли хом ашё топширилди. Ана шундай фидокор, пахтапарвар кишиларнинг жонбозлиги туфайли саккиз йилдан буён режани бажармаган совхоз қолоқликка чек қўйди.

Илғорлар тажрибаси кенг тарғиб қилинмоқда. Дала шийпонларида ўтказилаётган фикр алмашувлар кутилган натижани бермоқда. Жумладан, бир гуруҳ Улуғ Ватан уруши иштирокчилари ҳар бригадада бу йил 100 тупдан мевали дарахт ва минг тупдан терак кўчатлари ўтқазишни таклиф этдилар. Хайрли ҳаракатни қўллаб-қувватладик. Айни кунларда бу иш қизғин давом этмоқда. 20 апрель умумхалқ ҳашари куни қатор хўжаликларимизда янги боғлар, теракзорлар барпо этилади. Пахта яккаҳокимлиги даврида ажойиб токзорлар, ўрикзорлар қисқартириб юборилди. Оқибат натижада дастурхонимиздан барака кетди. Айрим деҳқонларнинг ўзлари бозорга қарам бўлиб қолишди. Эндиликда ноз-неъмат етиштиришни йил сайин кўпайтириш учун барча имкониятни ишга солаяпмиз.

Ҳар куни кўплаб одамлар билан мулоқотда бўламан. Улардаги иштиёқ, ташаббускорликни кўриб дилдан қувонаман. Чўлқуварлар Ўзбекистон Компартияси, жумҳурият Президенти инсонпарвар сиёсатни дадил амалга ошираётганликларини ҳис қилиб туришибди. Бошқасини қўяверинг, керакли миқдорда томорқа ажратилганлигининг ўзи қишлоқ кишисининг қаддини кўтарди. Энди уларга бозор иқтисодиёти қўрқинчли эмас. Томорқада етиштирилаётган қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари, хонадон чорвасидан мўмай даромад олиш мумкин.

Район партия комитети аппарати ходимлари вазиятга тўғри баҳо бериб, кўпинча омма орасида бўлишга, одамларнинг мутлақ ишончини қозонишга ҳаракат қилишмоқда. Муаммолар жойида ҳал этилаяпти. Яширмайман, билмаганимизни кекса деҳқонлардан ўрганаяпмиз. Янги иш бошлаган кезлардаёқ «Партия XXIII съезди» давлат хўжалигидаги муҳит, хайрли ҳаракатлар эътиборни тортди. Совхозга узоқ йиллардан буён Омонгелди ака Айдаров бошчилик қилаётган экан. Биргалашиб дала айландик. Директор ҳар бир саволга лўнда ва аниқ жавоб берарди. Ҳатто кўпчилик хонадонлар фарзандларининг номларини ёддан биларкан. Ишчи ва хизматчиларнинг таъкидлашича, Омонгелди ака ўзини сира ажратиб кўрсатмайди. Тўй-ю маракаларда ҳамиша бош-қош. 3-бўлимда бўлганимизда шўр ювиш ишлари кўнгилдагидек эмаслиги маълум бўлди. Шунда О. Айдаров менга юзланиб:

— Диққат бўлманг, ўрток секретарь. Уч кундирки бошқарувчимиз бетоб. Бунинг устига деҳқонлар қўшни бўлимда ҳашар уюштиришаяпти. Икки кун ичида ҳаммаси изга тушади, —деди. Ўзимча фикр қиламан: агар ҳамма раҳбар одамлар деб шундай жон куйдирса, ҳамиша ҳаёт қайнаган жойда бўлса, мушкулимиз осон кўчарди. Ўтган йили «Партия XXIII съезди» давлат хўжалиги деҳқонлари катта даромад қилдилар. Икки миллион сўм маблағ мукофот тариқасида тарқатилди. Бунда тиниб-тинчимас раҳбар ва мутахассисларнинг муносиб ҳиссаси бор.

Биз меҳнаткашлар талаб ва эҳтиёжларини алоҳида инобатга олаяпмиз. Аввалги йиллар қишлоқларни газлаштириш, хонадонларга водопровод қувурлари тортиш асосан қоғоздагина амалга оширилган. Бусиз эндиликда турмушни тасаввур қилиш қийин. Жиддий ишга жиддий тайёргарлик кўрдик. Свердловск областидан трубалар келтирдик. Ҳозирда райижроқўм раисининг ўринбосари бўлиб ишлаётган Б. Зинабодинов ҳам эл ташвишида елиб югурди. «Фарғона» давлат хўжалиги ишчилари шароит нобоплигидан нолиб, неча бор юқори партия, совет ташкилотларига мурожаат қилишган. Жорий йилдагина уларнинг орзулари рўёбга чиқаяпти. Хўжаликка газ келаяпти, йўлларга асфальт ётқизилмоқда.

Омма билан алоқани мустаҳкамлашнинг синалган усулларидан оқилона фойдаланишга ҳаракат қилаяпмиз. Район «Оқ олтин» рўзномасида элон босилиб, ҳунармадчилик, касаначилик билан шуғулланишни ёки кичик корхона ташкил этишни хоҳловчи фуқаролар райижроқўмга таклиф этиляпти. Натижада аста-секин маҳаллий саноат ривожланмоқда. Сир эмас, авваллари бирор коммунистни район партия комитетига чақиришса қиёфасида дарров ҳаяжон, шубҳа сезиларди. Қайта қуриш, ошкоралик туфайли иллатларга барҳам берилди. Райком ўз фаолиятини янгича талаблар асосида тубдан қайта қурмоқда. Меҳнаткашлар партия ходимлари билан қувончу ташвишларини бирга баҳам кўришаяпти, маслаҳатлар сўрашаяпти. Йил бошида «СССР 60 йиллиги» совхози ишчиси Бегмат ака Жойноқов ҳузуримга келди. У ўттиз йил чўлда тракторчи, бригадир бўлиб ишлаган. Эндиликда пенсияда экан. Оқсоқол оила аъзолари билан фермер хўжалиги ташкил этишни ният қилганлигини айтди. Қанчалик қувонганлигимни билсангиз эди. Сабаби ташаббус қуйидан бошланса, пировард натижа қувончли бўлиши тайин. Отахонга раҳмат айтиб, хайрли ишига муваффақият тиладик. Ўша куни бюро аъзолари билан кенгашиб, хонадон фермаларини кўпайтиришнинг йўллари ҳақида бош қотирдик. Кўп ўтмай халқ депутатлари кўмагида махсус тадбирлар белгиланди. Унга кўра тарғиботчилар хайрли ишнинг иқтисодий ва тарбиявий аҳамиятини одамларга кенг тушунтиришди. Баъзи бригада бошлиқлари ўзлари шахсий намуна кўрсатишди. Қисқа вақт ичида 120 хонадон совхозлар билан шартнома тузди. Фермер хўжаликлари чорва озуқаси, қурилиш материаллари билан тўла таъминланди. Янгилик шарофати туфайли чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кескин кўпайтириш имконияти яратилди. Жорий йилда фермерлар 200 тонна гўшт, 300 тонна сут топширишмоқчи.

1990 йил Оқолтин райони учун туб бурилиш даври бўлди. Ҳамжиҳатлик, омилкорлик туфайли пахтачилик, пиллачилик, сабзавотчилик, полизчиликда белгиланган режалар муваффақиятли бажарилди. Истеъмолчиларга мева, узум, гўшт, сут, тухум топширишда илдам қадамлар қўйилди. Фақатгина «Фарғона» давлат хўжалигида белгиланган марра эгалланмади. Сабаби баъзи раҳбарлар маслаҳатга юрмай эскича иш юритдилар. Белгиланган тадбирлар ташкилотчилик ишлари билан мустаҳкамланмади. Район партия комитети совхоз раҳбарлари фаолиятига муносиб баҳо берди. Ана шу хўжалик базасида яна бир совхоз ташкил этилди. Ишбилармон, ҳар бир масалага давлат нуқтаи-назаридан ёндошадиган кишилар масъулиятли вазифаларга тайинландилар. Айни кунларда «Фарғона» ва Собиржон Сиддиқов номли давлат хўжаликларида дала ишлари зўр уюшқоқлик билан олиб борилияпти.

Баҳор серёғин келди. Бебаҳо бойлик — ер намга тўйди. Энди қулай муддатларда ерга барака уруғи қадаб, уни тупроқ намига ундириб олиш бош вазифа. Оммавий-сиёсий, ғоявий-тарбиявий ишлар дала шийпонларига кўчирилган. Район чўлқуварлари хосиятли қўй йилида ҳар гектар ердан камида 25 центнердан пахта ҳосили олиб, давлатга 62 минг тоннадан ортиқ қимматли хом ашё етказиб беришга аҳд қилишган. Эзгу мақсад йўлида далаларда, боғларда тадбирлар уюшқоқлик билан амалга оширилмоқда.

Йиллар мобайнида қолоқлар сафида келаётган район қаддини тикламоқда. Омиллари қуйидагилар: райком раҳбар ва мутахассисларга, чўлқуварларга тўла эркинлик яратди. Буйруқбозлик, мажлисбозлик, қоғозбозлик деярли барҳам топди. Авваллари дабдабабозлик, шиорбозликка зўр бериб, иқтисодиёт унутилган. Эндиликда меҳнат аҳли мўмай даромад олиши учун барча ички имкониятлар ишга солинмоқда. Зеро, ўртоқ И. А. Каримов республика қишлоқ хўжалиги ходимларининг қурултойида сўзлаган нутқида таъкидлаганидек, одамларимизнинг қорни тўқ, усти бут, кайфияти яхши бўлса, улар бошларини баланд тутадилар, қаддиларини ростлаб юрадилар. Катта-кичик барча раҳбар биринчи галда мана шу ҳақда бош қотириши керак.

Сўнгги кезларда КПСС Марказий Комитети фаолияти юзасидан эътирозлар билдирилаяпти. Қарорларнинг охиригача ижро этилмаслиги, марказдаги айрим раҳбарларнинг келишмовчиликлари, баъзи сиёсий ҳужжатларнинг шошма-шошарлик билан қабул қилиниши одамлардаги ишончсизликни кучайтирмоқда. Шундай паллада Ўзбекистон коммунистлари ўз Ҳаракат дастурлари ва Уставларини қабул қилдилар. Барча ерда бошланғич ташкилотлар жанговарлигини ошириш, коммунистларни онгли интизом, жамоалардаги маънавий-руҳий вазият учун шахсий жавобгарлик талабларини ҳисобга олиб, янгича шароитда ишлашга ўргатиш, уларни аниқ ижтимоий аҳамиятга молик ишларни ҳал этишга сафарбар қилиш юзасидан тадбирлар амалга оширилаяпти.

Ўзбекистон Компартияси XXII съездидан кейин Оқолтин район партия ташкилоти сифат жиҳатдан мустаҳкамланди. Жанговар сафлар софлиги ва жипслигини таъминлаш, етилган муаммоларни ҳал этишда Сирдарё область партия комитети бизга яқиндан ёрдам, мадад кўрсатмоқда. Тадбирларнинг шарофати туфайли ҳар иш жойида соғлом, ижодий муҳит мустаҳкам қарор топмоқда. Ҳал қилувчи бўғинларда фаолият юритаётган раҳбару мутахассислар юқоридан буйруқ кутмай шароитдан келиб чиққан ҳолда дадил, ижодий меҳнат қилмоқдалар. Ахир, ўтмишда муҳитимизга мутлақо тўғри келмайдиган, иқтисодий жиҳатдан асосланмаган ташаббуслар, тажрибаларни кўр-кўрона жорий қилиб, озмунча зарар кўрилдими. Энди сўзда эмас, амалда мустақиллик сари дадил қадам ташлашимиз керак.

Район партия ташкилоти шу кунларда оммавий-сиёсий тадбирлар марказига «Суверен республикаларнинг Иттифоқи тўғрисида шартнома» лойиҳаси муҳокамасини қўймоқда. Пахтакорлар, чорвадорлар, боғбону соҳибкорлар бу муҳим ҳужжат юзасидан қизғин мунозара олиб боришмоқда. Улар республикалар мулкига нафақат ер, ер ости бойликлари, балки олтин, олмос ҳам кириши зарурлигини таъкидлашмоқда. Ўзимнинг қуйидаги таклифим бор: шартнома номи «Суверен давлатлар Иттифоқи тўғрисида шартнома» деб аталиши керак.

А. ҚАЮМОВ,
Ўзбекистон Компартияси Оқолтин район комитетининг биринчи котиби, район Кенгаши раиси.

20 апрель—умумхалқ ҳашари куни

Фарғона вилоятидаги Фрунзе районида ёрдамчи тармоқларни кенгайтиришга катта эътибор берилаяпти. Яқинда уларнинг сони яна биттага кўпайди. Карл Маркс номли жамоа хўжалигида очилган гилам тўқиш цехида эртаю кеч меҳнат жўшқин. Қишлоқ хотин-қизлари бу ерда янги касб сирларини кунт билан ўрганмоқдалар. Бежирим, сифатли маҳсулот тайёрлашда Раъно Аҳмедова ҳамкасбларига ўрнак бўлаяпти. Пешқадам тўқувчи умумхалқ ҳашари кунида икки ҳисса иш бажаришга аҳд қилган. Хўжалик ҳудудида ҳадемай район маҳаллий саноат комбинатининг тикувчилик, қандолатчилик, ўймакорлик каби цехлари ҳам фаолият кўрсата бошлайди.

СУРАТДА: чевар тўқувчи Р. Аҳмедова.

А. МАМАДАМИНОВ олган сурат.

ТЕЖАЛГАНИ ҲИСОБИГА

Поп дон маҳсулотлари комбинати жамоаси озиқ-овқат муаммосини ҳал этиш йўлида астойдил меҳнат қилаяпти. Маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, сифатини яхшилаш асосий мақсад қилиб қўйилган. Шу боисдан ўзаро беллашув авж олдирилиб, мавжуд қувватлардан унумли фойдаланилаётир. Ўтган йили 35,2 минг тоннадан зиёд ун ишлаб чиқарилиб, белгиланган топшириқ 117 фоизга уддаланди. Маҳсулот сотиш режаси ҳам кўзланганидан зиёд: 12 миллион 503 минг сўм ўрнига 14 миллион 391 минг сўмни ташкил этди.

Корхона меҳнат аҳли жорий йилда ҳам катта марраларни кўзлаган. Ваъдага вафо қилиш учун иш суръати оширилиб, технологик жараёнлар такомиллаштирилмоқда. Биринчи квартал топшириғи ортиғи билан уддаланди. Йил охиригача савдо тармоқларига қарийб 36 минг тонна сара ун етказиб бериш кўзда тутилмоқда.

20 апрель — умумхалқ ҳашари куни. Барча қатори корхона ишчи-хизматчилари ҳам бу хайрли тадбирда фаол қатнашишни дилга тукканлар. Шу куни тежаб қолинган электр қуввати ҳисобига маҳсулот тайёрланади. Илҳом Ортиқов, Абдували Бегматов, Абдулла Абдуҳалилов, Асқарали Шарипов каби илғорлар шанбаликда икки ҳиссадан иш бажариб, ҳамкасбларига ўрнак бўладилар.

Ш. ИНОМОВ.

ЭҲТИЁЖЛАР УЧУН

Андижондаги 2511-автожамланма жамоаси 20 апрель куни бўладиган ҳашарда ишлаб топишни мўлжаллаётган маблағнинг 40 фоизини меҳр-мурувват жамғармасига ўтказишга қарор қилди. Бу пул айниқса чакана нархлар оширилгандан кейин оғир аҳволга тушиб қолган ёлғиз кекса одамларга ёрдам кўрсатишга сарфланади. Қолган пул жамоанинг ижтимоий ривожлантириш жамғармасига тушади.

Ҳашар куни асосий ишдан бўш автотранспортчилар идоранинг Қорадарё соҳилида бунёд этилаётган профилакторийси қурилишида меҳнат қиладилар.

Ҳайдовчилар ва ремонтчиларнинг бир қисми автокорхона ҳудудини тозалаш, темир-терсак йиғиш, дарахт экиш билан шуғулланади.

КАСАБА УЮШМАСИ ЁРДАМИ

Бухоро вилоят алоқа бошқармаси билан тармоқ касаба уюшмаси вилоят комитетининг қўшма мажлисида бир йил давомида қўшимча компенсация тўлови учун 1,4 миллион сўм ажратишга қарор қилинди. Шу маблағ ҳисобидан ҳар бир ходим иш ҳақини ўртача 30 сўм ва мукофот миқдорини 10 фоиз ошириш мўлжалланмоқда.

Бундан ташқари алоқа ходимлари радиодан фойдаланганлик учун обуна ҳақини тўлашдан озод қилинадилар, фахрийлар эса бепул фойдаланиладиган телефонлар олишади. Шунингдек ошхоналарда ва идорага қарашли болалар боғчаларида овқатланиш ҳақи компенсация қилинади.

ҚАТЪИЙ АҲД

Яна уч кундан сўнг умумхалқ ҳашари бўлади. В. И. Ленин туғилган куннинг 121 йиллиги муносабати билан ўтказиладиган бу тадбирнинг аҳамиятини таъкидлашга ҳожат йўқ. Барча қатори Орджоникидзе районидаги «Коммунист» жамоа хўжалиги аъзолари ҳам ҳашарга пухта ҳозирлик кўришаяпти. Улар амалга ошириладиган ишларни қатъий режалаштириб олишган.

Асрор Юнусов, Маҳмуд Аҳмедов, Пират Тошбеков, Абдулҳай Маҳсумов, Йўлдош Раззоқов, Маҳаматали Сувонов, Раҳмат Маҳамадалиев ўртоқлар бошлиқ сабзавотчилик, боғдорчилик, озуқакорлик бригадаларининг миришкорлари шу куни кўтаринки руҳда меҳнат қилиб, жорий йил ҳосилига пухта замин яратиш чораларини кўрадилар. Жумладан, 12 гектарга помидор, 10 гектар майдонга уруғлик бодринг, 12 гектарга қовоқ экилади. Бундан ташқари эртаги карам, хўраки лавлаги экинларига ишлов бериш, озиқлантириш, 20 гектар ерни культивация қилиш, мевали дарахтлар остини юмшатиш, ферма ҳовлисида тозалик-ободончилик юмушларини амалга ошириш кўзда тутилмоқда.

— Бу йилги ҳашар моҳиятан олдингиларидан фарқ қилади, — дейди хўжалик бошқаруви раиси муовини К. Қорабоев. — Шу ишлаб топилган маблағнинг деярли ҳаммаси жамоа ихтиёрида қолади. Унинг бир қисмини маданий-маиший эҳтиёж учун сарфлаш, қолганини эса кам таъминотли оилалар, ёлғиз оналар, байналмилалчи жангчилар, уруш ва меҳнат фахрийларига моддий ёрдам сифатида тақсимлаб бериш мумкин. Шу боисдан ҳам ҳашарни уюшқоқлик руҳида ўтказиб, камида 3 минг сўм маблағ жамғаришга ҳаракат қиламиз.

Э. ТЎЛАГАНОВ.

ЯКДИЛ БЎЛИБ

Коммунист Эгамберган Оллаберганов бошлиқ бригада Урганч районидаги Калинин номли жамоа хўжалигида ҳамиша пешқадам. У қирқ йилдан буён пахтакорлик касбини ардоқлаб келаяпти. Аҳил жамоа ҳар йили оқ олтиндан мўл ҳосил етиштиришга эришмоқда. Бунинг боиси илғорлар тажрибасига, агротехника қоидаларига қатъий амал қилинаётганлиги, омилкорлик билан иш тутилаётганлигидир. Ўтган йили 100 гектар майдондан баракали ҳосил олиниб, режа 118 фоизга уддаланди.

Ижара усулига ўтилганлиги заршуносларга қўл келмоқда. С. Қаландарова, М. Жуманиёзов каби илғорлар бултур яхши кўрсаткичларга эришиб, гектаридан 35—40 центнердан хирмон кўтаришди. Айни дамда кўкламги дала ишлари қизғин. Бригада миришкорлари умумхалқ ҳашарида фаол қатнашишга аҳд қилишган. Шу куни меҳнат унумдорлиги икки ҳисса оширилади, бўлғуси ҳосилга пухта замин ҳозирланади.

Ш. ЖУМАНИЁЗОВ.

Термиз районидаги «Гулбаҳор» жамоа хўжалигида беда ўрими бошланди. Мавсумга пухта тайёргарлик билан киришилди. Пайкалларда иш қизғин. Агрегатлар юксак унум билан ишламоқда. Ўриб-йиғиб олинган кўк масса озуқа цехи пешма-пеш хўжалик фермаларига ташиб келтирилаётир. Тўйимли ва ширали кўк ўт қорамоллардан соғиб олинаётган сут миқдорини кўпайишига олиб келаётир.

Бу йил 400 гектар майдондан 1650 тонна кўк масса ўриб олиш кўзда тутилган. [illegible]

СУРАТДА: беда ўрими пайти.

И. ХЎЖАЕВ олган сурат.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президентининг фармони

Ўзбекистон ССР Деҳқончилик-саноат комплексини моддий-техникавий таъминлаш ва техникани ремонт қилиш давлат-кооператив комитетини тузиш тўғрисида

Республика колхозлари, совхозлари, деҳқончилик-саноат комплекси корхоналари ва ташкилотларини ҳамда шахсий ёрдамчи хўжаликлар эгалари уюшмаларининг моддий-техникавий ва муҳандислик таъминотини тубдан яхшилаш, бозор иқтисодиётига ўтиш даври шароитида хўжалик алоқаларини ривожлантириш мақсадида қарор қиламан:

1. Деҳқончилик-саноат комплексининг моддий-техникавий ва муҳандислик таъминоти бош бошқармаси, унинг республика, вилоят, районлараро ва район бўлинмалари негизида Ўзбекистон ССР Деҳқончилик-саноат комплексини моддий-техникавий таъминлаш ва техникани ремонт қилиш давлат-кооператив комитети тузилсин.

Ўзбекистон ССР Деҳқончилик-саноат комплексини моддий-техникавий таъминлаш ва техникани ремонт қилиш давлат-кооператив комитети фаолияти пайчиларнинг якка ва жамоа аъзолиги, кооператив, давлат, қўшма, ижарачи, хусусий ва жамоат ташкилотлари ва корхоналари ҳамда республика деҳқончилик-саноат комплекси соҳасида якка тартибда ишлаб чиқариш фаолияти билан шуғулланувчи шахсларнинг ихтиёрий иштироки қоидалари асосида амалга оширилади, деб белгилаб қўйилсин.

Ўзбекистон ССР Деҳқончилик-саноат комплексини моддий-техникавий таъминлаш ва техникани ремонт қилиш давлат-кооператив комитети ихтиёрий равишда шартнома асосида ўзининг тўла мустақиллиги ва ҳуқуқий шахс мақомини сақлаб қолган ҳолда иттифоқ ва республика давлат, кооператив ва аралаш бирлашмалари ҳамда уюшмаларига қўшилиши мумкин.

Ўзбекистон ССР Деҳқончилик-саноат комплексини моддий-техникавий таъминлаш ва техникани ремонт қилиш давлат-кооператив комитети молия, иқтисодий, хўжалик ва ижтимоий фаолият билан боғлиқ барча масалаларни мустақил ҳал қилади, маҳсулот етказиб берувчилар, истеъмолчилар, пудратчилар, бюджет билан ҳисоб-китоб ишларини амалга ошириш учун банк муассасаларида пул ва хорижий валюта ҳисоб варақаларини очади, қисқа муддатли ва узоқ муддатли қарздан фойдаланади.

2. Ўзбекистон ССР Деҳқончилик-саноат комплексини моддий-техникавий таъминлаш ва техника ремонти давлат-кооператив комитети зиммасига қуйидаги вазифалар юклатилсин:

деҳқончилик-саноат комплекси истеъмолчиларини ишлаб чиқариш-техника учун мўлжалланган маҳсулотлар билан таъминлаш, маҳсулот етказиб берувчилар ва истеъмолчилар билан улгуржи савдо ва бевосита алоқалар йўли билан сотиладиган маҳсулотларни етказиб беришга доир ишларни ташкил этиш, шунингдек битимлар, хўжалик шартномалари, ҳукуматлараро битимлар асосида маҳсулот етказиб берувчилар билан истеъмолчилар ўртасида воситачилик фаолиятини ривожлантириш;

Республика деҳқончилик-саноат комплексининг ресурслари имкониятларидан фойдаланиб моддий-техника воситаларини алмаштириш жамғармасини барпо этиш, заҳирани вужудга келтириш, бозорни барқарорлаштириш фондини барпо этишда қатнашиш, истеъмолчилар билан ишлаб чиқарувчилар ўртасида таркиб топган ишлаб чиқариш ва хўжалик алоқаларини қувватлаш ва ривожлантириш;

деҳқончилик-саноат комплекси истеъмол бозорининг ишлаб чиқариш техника учун мўлжалланган моллар билан тўлдирилишига, савдо-воситачи ва тижорат ташкилотлари барпо этишга, улгуржи ёйма бозорлар ўтказишга кўмаклашиш;

хорижий фирмалар билан ташқи иқтисодий фаолиятни амалга ошириш;

деҳқончилик-саноат комплекси корхоналари ва ташкилотларининг қурилаётган ва янгиланаётган иншоотларини зарур материаллар, бутловчи буюмлар ва ускуналар билан таъминлаш;

шартнома муносабатлари негизида колхозлар, совхозлар ҳамда деҳқончилик-саноат комплекси бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ва ташкилотларига ишлаб чиқариш соҳасида хизмат кўрсатишни, техника ва машина-ускуналарни ремонт қилишни ривожлантириш.

3. Вазирлар Маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари ўртоқ И. Ҳ. Жўрабеков Ўзбекистон ССР Деҳқончилик-саноат комплексини моддий-техникавий таъминлаш ва техника ремонти давлат-кооператив комитети тўғрисидаги қарор ва низом лойиҳаларини тайёрлаб Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри.
1991 йил 15 апрель.

ЎЗБЕКИСТОН ССР КОНСТИТУЦИЯ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

(Боши 1-бетда).

Мажлисда Ўзбекистон ССР янги Конституцияси лойиҳасини тайёрловчи ишчи гуруҳлар ва ёрдамчи гуруҳларни тузиш тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Унда бир неча бўлимдан иборат ягона ҳужжат сифатидаги Конституцияни ишлаб чиқиш зарурлиги таъкидланди.

Конституциянинг лойиҳалаштирилаётган бўлимларига мувофиқ бир нечта кичик комиссия ва ишчи гуруҳларини тузиш ҳамда Конституциянинг у ёки бу бўлимига кирадиган масалаларни ишлаб чиқишга киришиш даркорлиги айтилди.

Ишчи гуруҳининг раҳбарлигига республика конституцион назорат комитетининг раиси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Ш. З. Ўразаев тавсия этилди.

Конституция комиссияси ишчи гуруҳининг таркиби тасдиқланди.

Кичик ёрдамчи гуруҳлар таркиби ва раҳбарлари ҳам тавсия этилди. (Э. Юсупов, Э. Халилов, Б. Пинхасов, Х. Раҳмонқулов, А. Саидов, М. Маликов ва Г. Тансиқбоева).

Мажлисда Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг «Ўзбекистон ССРнинг давлат мадҳияси ҳақида»ги ва «Ўзбекистон ССРнинг давлат рамзлари тўғрисида»ги қарорларини бажариш юзасидан тадбирлари ҳам муҳокама қилинди.

Ўзбекистон ССР давлат мадҳиясининг янги матнини тайёрлаш бўйича республика Олий Кенгаши миллатлараро муносабатлар, тил ва маданият ҳамда фан, халқ таълими ва маданий меросни асраш комитетлари иш олиб бордилар. Бу ҳақда миллатлараро муносабатлар, тил ва маданият масалалари комитетининг раиси, Ўзбекистон халқ ёзувчиси П. Қодиров ахборот берди.

Мадҳиянинг янги матни Олий Кенгаш комитетларининг қўшма мажлисларида бир неча бор муҳокама қилинганлиги айтиб ўтилди. Комитетлар мадҳиянинг шеърий матнини тайёрлаш ва танлаб олиш бўйича конкурс ўтказдилар.

Комитетларнинг бўлиб ўтган охирги қўшма мажлисида танлов ғолиблари — янги матнлар муҳокама қилинди ва кўпчилик овозга эга бўлган «Қўнғиртовлиқ» матни танлаб олинди.

Мазкур комитетларнинг «Қўнғиртовлиқ» имзоси остида тақдим қилинган шеърни Ўзбекистон ССР давлат мадҳиясининг янги матни сифатида қабул қилиш хусусидаги таклифи комиссия мажлисида маъқулланди.

И. А. Каримов янги мадҳия миллий ғурурни, халқимиз манфаатларини ва республика суверенитети ғояларини ҳаққоний ифодалаши лозимлигини, у озодлик қўшиғи, эрк қўшиғи бўлиши кераклигини таъкидлаб ўтди.

Янги мадҳияни яратишда муаллифлар мусиқачилар билан бирга самарали ижод қилишлари лозим.

Ўзбекистон ССР давлат мадҳиясининг энг яхши мусиқаси учун республика Олий Кенгаши номидан 1 сентябргача конкурс эълон қилиш, уни ўтказиш шартларини белгилаш лозимлиги айтилди.

Ўзбекистон ССРнинг янги мадҳиясини яратувчи экспертлар гуруҳининг таркиби тасдиқланди. Экспертлар гуруҳи 1991 йилнинг 1 сентябригача кўриб чиқиш учун конституция комиссиясига таклифларни тақдим этиши керак. Мадҳия матни ва мусиқасини республика аҳолиси ўртасида кенг муҳокама қилиш ва сўнгра Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши сессияси муҳокамасига киритиш зарур деб топилди.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг «Ўзбекистон ССРнинг давлат рамзлари тўғрисида»ги қарорини бажариш учун республика герби ва байроғининг эскиз шаклидаги нусхалари бўйича таклифлар тайёрлаш ижодий гуруҳи тасдиқланди.

Ижодий гуруҳга мутахассисларни жалб этган ҳолда Ўзбекистон ССРнинг давлат герби ва байроғи ҳақида таклифлар тайёрлаш ва уларни эксперт гуруҳи муҳокамасига тақдим этиш топширилди.

Герб ва байроқнинг график тасвирида республиканинг мустақиллиги, иқтисодиётининг ривожланиши ҳамда халқлар дўстлигини акс эттирувчи белгилар, Ўзбекистон ССР мустақиллиги тўғрисидаги декларацияда эълон қилинган бошқа қоидалар ўзининг яққол ифодасини топиши лозим.

Конституция комиссиясининг ишчи гуруҳи, конституция комиссияси аъзолари, таниқли маданият ва санъат арбоблари, сиёсатшунослар, ҳуқуқшунослардан иборат Ўзбекистон ССРнинг давлат рамзлари бўйича эксперт гуруҳини тузиш зарурлиги таъкидланди. Бу эксперт гуруҳи шу йилнинг 15 июлидан кечиктирмай конституция комиссиясига Ўзбекистон ССРнинг давлат герби ва байроғи тўғрисида таклиф киритиши зарурлиги айтилди.

Мажлисда конституция комиссиясининг 1991 йилги иш режаси тасдиқланди.

Конституция комиссиясининг мажлисида Ўзбекистон ССР вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари А. С. Ефимов, республика Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Б. И. Бугров, Ўзбекистон ССР Президенти Кенгашининг аъзолари иштирок этдилар.

Т. БОТИРБЕКОВ,

ЎзТАГ мухбири.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

СЎНГГИ СОАТДА

● ДЕҲЛИ. Жаната дал партиясидан бўлажак парламент аъзолигига номзод, маҳаллий ҳукуматнинг собиқ вазири Нагина Рай Ҳиндистоннинг Бихар штатида Гопаланж округида ўтказилган сайловолди митингларининг бирида қатнашиб, машинада қайтиб келаётган чоғида ўтган кечаси экстремистлар томонидан отиб ташланди.

Бихарнинг турли ерларида сиёсий баҳоналар билан зўравонлик, қотилликларнинг авж олиши натижасида жамоат ташкилотлари штатда бўлажак сайлов мустақил Ҳиндистоннинг бутун тарихи давомидаги «энг қонли» сайлов бўлади, дейишларига асос берди. Ҳозир у ерда аҳвол шу даражада кескинлашдики, маҳаллий шарҳловчиларнинг фикрига қараганда, бу ерда қотилликлар бўйича штат қўлга киритган аянчли рекорддан ҳам ўзиб кетилади.

Штатда аввалги сайлов чоғида 65 киши ҳалок бўлган, ундан сўнг эса қонун чиқарувчи мажлисга сайловда яна 87 бихарлик ўлдирилганди.

Мамлакат ҳукумати Бихар маъмурларининг илтимосига кўра, сайлов ўтказиладиган кунда штатга ярим ҳарбийлашган полициянинг 120 та ротасини ҳозирнинг ўзида ажратиб қўйди. Бироқ, жамоат ташкилотлари раҳбарларининг таъкидлашларича, ҳатто бу кучлар ҳам тартиб ўрнатишга қодир эмас. Буни фақат армия қилиши мумкин. Жамоатчилик маъмурлардан энг нотинч районларда армия бўлинмалари жойлаштирилишини талаб қилди. Ўттар-Продеш ва бошқа бир қанча штатларда ҳам мамлакат ҳукуматига шундай чақириқлар бўлиб турибди.

● ПАРИЖ. Яқинда Исроил авиацияси фаластинларнинг ФАТХ ташкилоти — Ливан жанубидаги Сайда шаҳридан шимоли-шарқда жойлашган инқилобий кенгашининг базасига ҳужум қилди. Франс пресс агентлигининг Ливан полициясига таяниб берган хабарларига қараганда, бомбардимон натижасида ФАТХ ташкилотига — инқилобий кенгашга тегишли икки қаватли бино бутунлай вайрон қилинган. Дастлабки маълумотларга қараганда, тўрт фаластинлик ҳалок бўлган, 9 киши жароҳатланган.

Исроил расмий вакилининг гапларига қараганда, самолётлар «Исроилга қарши операцияларда фойдаланилаётган террорчилар базасига» ҳужум қилганлар. Исроил ҳарбий-ҳаво кучлари самолётлари Ливанга шу йил бошидан буён саккиз марта ҳужум қилди. 19 март куни Фаластин халқ озодлик фронти базасига ҳужум қилинганди. Унинг бош қўмондонлиги ҳам Сайда шарқида жойлашган.

● АНҚАРА. Туркия буюк миллат мажлиси курд аҳолиси учун алоқа воситаси сифатида курд тилидан фойдаланиш хусусидаги тақиқни бекор қилди. Мамлакатда, турли ҳисоб-китобларга қараганда, ўн миллионга яқин курд элатлари яшайди. Жуда катта аҳамиятга молик бўлган янги қонунга биноан курд элатларига норасмий муҳитда ўз она тилида эркин гаплашишга, курд қўшиқларини тинглашга руҳсат берилди. Айни вақтда маориф, ноширлик фаолияти соҳасида, радиоэшиттириш ва телекўрсатувларда, шунингдек «сиёсий ташвиқот олиб бориш» мақсасида курд тилидан фойдаланиш тақиқланади.

Шу билан бирга Туркия парламенти жиноий кодексининг бир қанча моддаларини, жумладан «коммунистик фаолиятни» тақиқловчи моддасини бекор қилиш тўғрисидаги қонун лойиҳасини маъқуллади. Туркияда, шунингдек, ҳибсда ётганларни, жумладан ўлим жазосига ҳукм этилганларни қисман авф этиш тўғрисида, ҳам қарор қабул этилганлиги эълон қилинди.

● ЛОНДОН. Эрон Президенти Али Акбар Ҳошимий-Рафсанжоний «Менинг мамлакатимнинг Ироқдаги ҳукуматга қарши чиқишларга ҳеч қандай алоқаси йўқ» деди. У Теҳрон дорилфунунида жума номозида гапириб, деб хабар беради Рейтер агентлиги Эрон қўшни Ироқнинг ишларига аралашмаяпти, деди.

Айни вақтда А. А. Ҳошимий — Рафсанжоний Ироқ тузумининг бедодлигидан Эронга қочиб келаётган кишилар «Бағдодга қарши қаттиқ ҳаракат қилишмоқда», деган тахминни айтди. Бунда Эрон ислом жумҳурияти Президенти унинг мамлакати Ироқ чегаралари хавфсизлиги учун жавобгар эмаслигини таъкидлади. Минтақадаги барча воқеалар учун бутун жавобгарлик АҚШнинг зиммасига тушади, деб уқтирди у.

А. А. Ҳошимий — Рафсанжонийнинг баёноти Ироқ томони Эрон «Мамлакат жанубий ва шимолида ҳукуматга қарши чиқишларни авж олдириш мақсадида Ироққа иғвогарларни юбораяпти, деб бир неча марта айтган гапларига жавоб бўлди.

● ПАРИЖ. 19 апрель куни 25 мамлакат, шу жумладан Совет Иттифоқи олимларидан иборат катта гуруҳ Совет Туркманистони пойтахти Ашхобод шаҳридан икки ойлик экспедицияга жўнаб кетади, деб хабар қилди ЮНЕСКО матбуот хизмати. «Саҳро йўли» деб аталган мазкур тадбир ЮНЕСКОнинг «Буюк ипак йўли — мулоқот йўлини мукаммал ўрганиш» мавзуидаги жуда катта лойиҳасининг бир қисмидир. Яқинда лойиҳа доирасида «Денгиз йўли» халқаро экспедицияси ниҳоясига етди. Италиядан бошланган экспедиция (Венеция — Осака) Осиё қитъасининг жанубидан ўтиб, Японияга борганда ниҳоясига етди. Ўтган йили Хитой ҳудуди бўйлаб «Саҳро» экспедицияси муваффақиятли ўтказилганди.

Совет Иттифоқи ва 24 хорижий мамлакат — Хитой, Миср, Германия, Франция, Греция, АҚШ, Япония, Ҳиндистон, Покистон, Италия, Швеция, Польша ва бошқа давлатлардан келган олтмиш нафар олим автобусларда ва ҳамма ерда юра оладиган машиналарда минтақа шаҳарлари ва қишлоқларига боришади. Лойиҳа раҳбари Дуду-Дьеннинг фикрига қараганда, бу шаҳар ва қишлоқлар жуда катта илмий ва маданий қизиқиш уйғотади. Худди шу ерларда, турли элатларнинг маданиятлари ва цивилизацияси уйғунлашиб кетган. 17 июнь куни тугайдиган экспедициянинг асосий босқичлари Бухоро-Душанбе, Самарқанд — Тошкент — Бишкек — Олмаота оралиғидаги йўллар ҳисобланади.

ЮНЕСКОнинг «Саҳро» халқаро экспедициясининг иккинчи босқичини кейинроқ, Кавказ ҳудудида ўтказиш мўлжалланмоқда.

(ТАСС).

ЖИНОИЙ ИШ ҚЎЗҒАТИЛДИ

ПРАГА. Чехословакиядаги ишсизларни, уларнинг сони апрель ойи бошларида 180 мингдан ошиб кетди, бир янгилик ҳайратга солди: улар раҳбари — ишсизлар уюшмасининг раиси Ян Беерга қарши жиноий иш қўзғатилганди. У ўзгалар бошига тушган кулфатдан фойдаланиб, бойлик орттиришда айбланади. 20 ёшли устомон корчалон 36 та касаба ташкилоти, шунингдек ўз уюшмасининг қалбаки ҳисоб дафтарчасини кўрсатиб, қимматбаҳо чет эл электроникасини, бошқа молларни сотиб олган. Бунинг устига у спиртли ичимликлар ичишдан, озиқ-овқат маҳсулотларини олишдан ҳам тоймасди. Меҳмонхоналар, ресторанларда маишат қилгач, унинг ҳисоб-китобини Прагага: ишсизлар уюшмасига юборишни сўрар ва у ерда ҳаммасини тўлашади, деб ўйларди. Бунинг натижасида 950 минг крона миқдорида камомад бўлди. Прага прокуратураси Я. Беерни қамоққа олишга рухсат берди.

ВАН ГОГ АСАРЛАРИ ЎҒИРЛАНДИ

ГААГА. Номаълум кишилар Ван Гогнинг Амстердамдаги музейига суқилиб кириб, бир неча картиналар ўғирлаб кетишди. Полициянинг хабарларига қараганда, талончилар музейга саҳар чоғи бостириб кирганлар, икки қоравулни боғлаб «камида ўнта картинани» ўғирлаганлар.

Полиция вакилларининг айтганларига қараганда, ўғирланган полотнолар орасида машҳур голланд мусаввири Винсент Ван Гогнинг асарлари ҳам бор эди. Полиция қандай асарлар ҳақида гап бораётганини айтмади. Жуда яхши қўриқланадиган музейга талончилар қандай қилиб кирганликлари ҳам маълум эмас.

ДЕҲҚОНЧИЛИК-САНОАТ ЯНГИЛИКЛАРИ

Эҳтиёт қисмлар етишмаслигига қарамай, Хоразмдаги «Облагроснабремонт» бирлашмасининг ходимлари тракторлар, сеялкалар ҳамда бошқа машина ва механизмлар ремонтини амалда бутунлай тугалладилар.

— Мутахассисларимиз, ишчиларга хос топқирликни ишга солиб, заводлардан юборилмайдиган эҳтиёт қисмларни тиклашни ташкил этишга муваффақ бўлдилар, — дейди бирлашма машиналарни ремонт қилиш бўлимининг бошлиғи Б. Матназаров. — Лекин энди бундай давом этиши мумкин эмас. Ахир детални бутун мавсум давомида далада ишлайдиган қилиб тиклаб бўлмайди-ку.

* * *

Сирдарё вилоятидаги қўриқда жойлашган «Пахтакор» давлат хўжалигининг марказий ремонт устахоналарида темирчи, токарь ва мисгар штатлари пайдо бўлиши жамоага техникани экин мавсумига тайёрлаш ишларини муваффақиятли бажариш имконини берди.

— Бу малакали мутахассислар ниҳоятда кўп деталларни тиклашни ташкил эта олдилар, — дейди марказий ремонт устахонасининг мудири М. Эшмуродов. — Бошқа йўл йўқ эди: шу пайтгача ҳали ҳеч қачон эҳтиёт қисмлар етказиб бериш бу йилгидек ёмон бўлмаган эди.

Усталарнинг моҳирлик билан ишлаши, бутун жамоа меҳнатининг яхши ташкил қилиниши, меҳнатга ҳақ тўлашнинг биринчи навбатда сифатни талаб қилувчи янги шартлари ремонтчилар муваффақиятининг негизи бўлди.

Ҳозир қарийб қирқта шудгорлаш трактори, қирқдан зиёд сеялка ва бошқа кўплаб техника тахт қилиб қўйилган.

* * *

Рейс билан қатновчи дастлабки автобус йўловчиларни тоғдаги Тўда, Қорабўйин, Падан қишлоқларига элтиб қўйди. Ваҳоланки, яқин кунларгача бу қишлоқларга фақат тоғ сўқмоқлари орқали отда ёки эшакда бориш мумкин эди. Ҳозир бу қишлоқларга катта йўллар ўтказилган.

Бойсун районидаги эътибордан четда қолган бу қишлоқлар ҳозир қайта туғилаётгандек бўлаяпти. Шу йилнинг ўзида бу қишлоқларда тўртта мактаб, учта чойхона, бошқа ижтимоий-маданий-маиший иншоотлар қурилади. Бу қишлоқлар билан телефон алоқаси ўрнатишга ҳам қарор қилинган.

(ЎзТАГ).

Ризқ-рўзимиз бўлган нон не-не машаққатлар эвазига бунёд бўлади. Бу азиз неъматда деҳқон, тегирмончи ва новвойнинг қалб қўри, пешона тери мужассам. Самарқанд дон маҳсулотлари комбинати жамоаси ҳам эл-юрт маъмурчилиги йўлида сидқидилдан меҳнат қилаётир.

Бу ерда янги навли ун тайёрлаш технологияси ўзлаштирилди. Корхона ана шу ҳисобдан катта иқтисодий наф кўраяпти. Янчилган буғдойдан 76 ўрнига 82 фоиз ун олинмоқда. Маълум бўлишича, янги маҳсулотдан тайёрланган нон мазаси, қуввати жиҳатидан одатдагисидан анча устун. Илғор технологияни қўллаш туфайли жорий йилда савдо тармоқларига режадагидан 10 минг тонна кўп ун етказиб берилади.

СУРАТДА: корхонанинг илғор ишчиси Исмат Қозоқов.

Ғ. АЛИЕВ олган сурат.

ТИББИЙ ХИЗМАТ КЕНГАЙМОҚДА

Жумҳурият сув хўжалиги қурилиши давлат комитети ҳузуридаги тиббий-санитария қисмининг янги даволаш корпусида шу идора ходимлари ва уларнинг оила аъзолари кўпгина хасталиклардан қутилишлари мумкин. Бу даволаш масканида 106 та ўрин бор. Терапия, кардиология ва реанимация бўлимлари, сув ҳавзаси беморларга хизмат кўрсатмоқда.

Касалхона диагностика ва даволаш ускуналари билан яхши жиҳозланган, бу эса беморларни магнит ва электр билан, сув билан даволашга имкон беради. Айни вақтда бу ерда 200 бемор қатнаб даволаниши мумкин.

НУҚТАИ НАЗАР

ТОМА — ТОМА КЎЛ БЎЛУР

Ташвишли, таҳликали кунларда яшаяпмиз. Атрофингда бўлаётган миш-мишларга ишониб-ишонмай қулоқ соласан. Ҳозир ҳамманинг дилида ва тилида пулнинг қадрсизланиши, магазин пештахталарининг бўшаб қолишию бозордаги нархнинг кўтарилиши ҳақидаги лоф.

«50» ва «100» сўмлик пулларнинг алмаштирилиши одамлар юрагига қўрқув солди. Улар қўлларидаги пулга керакли-кераксиз нарсаларни ўйламасдан харид қилмоқдалар. Бу эса оилаларда иқтисодий тангликни вужудга келтирмоқда.

Мен яқинда Қодир бобо исмли нуроний отахон билан суҳбатлашиб қолдим. У киши ёшликларини эслаб, шундай дедилар: «Мен ҳеч қачон ота-онамни бозордан гўшт, сут, сариёғ, тухум сотиб олганларини эслай олмайман. Аммо бу неъматлар рўзғоримиздан узилиб ҳам қолмаган. Биз уларни ўз меҳнатимиз билан томорқамизда етиштирардик. Мол боқардик. Қўй ва товуқларимиз кўп эди».

Отахоннинг гапларини эшитиб ўйланиб қолдим. Нечун биз бунчалик ношуд ва ношукр бандамиз. Ошкоралик ниқобига ўралиб олиб, ҳаётдан қора чизиқлар излаймиз. Ўзимизнинг дангасалик ва эътиборсизлигимизни яшириш учун жамиятни айблаймиз. Ўтмишни сохталаштириш билан тарих ғилдирагини ортга қайтариб бўлмайди-ку.

Ахир, кейинги йилларда Президентимиз И. А. Каримов бошчилигида жумҳуриятимизда қанчадан-қанча хайрли ишлар амалга оширилмоқда. Минглаб оилаларга томорқалар берилди, уй-жой қуриш учун энг яхши ерлар ажратилди, ҳатто шахсий молларимиз ҳам емхашак билан таъминланмоқда. 1—5-синфда ўқиётган болага, нонушта камқон оналаримизга бепул овқат берилаяпти. Кам даромадли оилаларга иқтисодий ёрдамлар уюштирилмоқда.

Ғамхўрлик, меҳрибонлик бундан ортиқ бўлармиди?

Мен Шофиркон марказий касалхонасининг Бобур жамоа хўжалигида жойлашган қишлоқ шифохонасида болалар ҳакими вазифасида ишлайман. Бугунги аянчли ҳолатнинг сабабларидан бири ўзимиз деб биламан. Бизда 14 ёшгача бўлган болалар сони 2.754 нафар, шундан 211 нафари 1 ёшгача бўлган гўдаклардир. Мен ўз касбимни жуда севаман. Аммо бирорта ҳам боланинг касал бўлишини хоҳламайман, уларнинг соғлиги учун ҳатто ҳаётимни ҳам бағишлашга тайёрман. Қанча елиб-югурмай, барибир амбулаториямизда 93 нафар бола диспансер рўйхатида туради. Биз беморларни дори-дармон билан даволаймиз. Улар тузалгач, ҳафта ўтмай яна касалга чалинадилар. Бунинг асосий сабаби — уларнинг тўйиб овқатланмаслигида ва таомларининг сифатсизлигидадир.

Бир она боласига йилига витаминлардан 2—3 курс укол қилишимизни талаб этади. Мен унга болага кўпроқ витамин ва оқсилга бой мева-сабзавот, тухум, гўшт едиришни маслаҳат бераман. У эса маҳзун кўзларини ерга тикиб пичирлайди:

— Буларни топиш осонми?

Ҳақиқатан ҳам ҳозир анор, олма, тухум, сариёғ, гўштнинг нархи осмонда. Аммо мени бошқа нарса қийнайди. Нега биз уларни ўзимиз етиштирмаймиз. Ахир қишлоқда яшайдиган ҳар бир оилада 13—25 сотихдан томорқа бор-ку? Нега уларга мевали дарахтлар экмаймиз.

Хизмат тақозоси билан кўп хонадонларда бўламан. Аксарият оилаларнинг томорқаларига маккажўхори экилганига гувоҳман. Баъзи томорқалар қаровсиз ташлаб қўйилган. Уларнинг эгалари ёзнинг айни пишиқчилик палласида ҳам мева-сабзавот учун бозорга қатнайдилар.

Қўлдан берганга қуш тўймас, деган мақол бор. Ахир, қачонгача биз бозорга югурамиз?

Озгина жон куйдириб, томорқамизга турли мевали дарахтлар ўтқазсак, сабзавот ва полиз экинлари экиб яхши парвариш қилсак, оиламиз қанчалик иқтисодий фойда кўрган бўларди. Болаларимиз соғлом ва тетик бўлиб вояга етарди.

Ота-боболаримиз ўрик, тут, анжир ва ток ниҳолларини ниҳоятда эъзозлаб парваришлашган. Чунки улар инсон соғлигига фойдалилигидан ташқари, қишин-ёзин дастурхоннинг файзидир. Ҳозир қишлоқларимизда бу ноёб неъматлар йўқ ҳисоби.

Баъзилар ёмон одатга — томорқага қарамайди, тайёр маҳсулотни дўкондан сотиб олишга ўрганган. Талаб билан ишлаб чиқариш бир-бирига тўғри келмай қолди. Натижада нарх-наво кўтарилиб кетди, бу аҳолининг иқтисодий танглигига ва соғлигига катта зарба бермоқда.

Келинглар яхшилар, айбни жамиятдан ва партиядан изламай ҳаётга теран кўз билан боқайлик. Барчамиз томорқа ерларимиздан унумли фойдаланайлик. Ҳар бир оилада 1 сигир, 5—6 қўй, 10—15 та товуқ боқиб, ўз иқтисодимиз ва соғлиғимизни ўйлайлик. Ўйлаб қилинган иш инсонга ҳамиша бахт ва омад олиб келган.

Н. ШАРИПОВ,

Шофиркон марказий касалхонасининг Бобур номли жамоа хўжалигидаги бўлинмаси врачи.

Муштарий билан мулоқот

Ўлкамизда баҳор нафаси кезмоқда. Боғлар оппоқ гулларга бурканган. Далалар файзи ўзгача. Қуёш тупроқни қиздира бошлаши биланоқ ҳазрати деҳқон тинчи бузилди. Юраги яшариш, яшнатиш ишқи билан тўлган ризқ-рўз бунёдкорларини баҳорнинг очиқ келиши қувонтирди. Жумҳуриятимизнинг бир қатор вилоятларида экиш-тикиш қизғин бошланиб кетди. Кенг пайкалларни тракторларнинг гуриллаган овози тутган...

Рўзномамизга келаётган мактубларнинг аксариятида деҳқонларимизнинг бугунги кундаги ташвишлар, зарбдорона меҳнати қаламга олинган.

ДЕҲҚОН МАДҲИ

«Бободеҳқон орзиқиб кутган кунлар келди. У зўр қувонч, катта режалар билан бепоён пайкалларда меҳнат қилмоқда, — деб ёзади ромитанлик Рўзигул Саидова. «Ромитан» давлат хўжалиги 1-бўлимининг Намоз Шофиқиров бошлиқ бригадаси марду майдонлари баҳорги тараддудни барвақт бошлашган эди. Ҳозирда 70 гектарга яқин майдон экишга ҳозирлаб қўйилди. Учта экиш агрегати дала бошида иш бошлашга шай турибди...».

Фарғоналик С. Дадахўжаев, Ҳ. Орипов, бухоролик Р. Холлиев, бағдодлик М. Шарипов, андижонлик Ш. Келдиев, поплик К. Бекмирзаев, шофирконлик О. Каримова, самарқандлик М. Ҳасановларнинг мактубларида ҳам кўкламга пухта тараддуд билан пешвоз чиққан илғор меҳнат жамоалари ҳақида ҳикоя қилинади.

Эртанги кун тақдири бугунги ҳаракатга кўп жиҳатдан боғлиқ. Зеро, ҳар бир куннинг ўз ўлчови, ўз мезони бор. Кейинги йилларда қишлоқ хўжалигини тўла механизациялаштириш, ишни ташкил этишнинг янги усулларини амалиётга жорий қилишга алоҳида эътибор қаратилди. Бу ўз навбатида қўл меҳнатининг енгиллашувини, муҳим тармоқларнинг ривожланишини таъминлаяпти. «Денов районидаги «Ҳазорбоғ» давлат хўжалиги деҳқонлари техника кучидан унумли фойдаланиб, қувончли ютуқларни қўлга киритмоқдалар, — деб ёзади Тўра Шарипов. — Ўтган йили пахтакорлар давлатга сотган ялпи ҳосилнинг 80 фоизи машиналар ёрдамида йиғиштириб олинди. Техника деҳқон қаноти эканлигини амалда синаб кўрган хўжалик мутасаддилари мавжуд воситаларни кўкламга эрта шайлашга алоҳида аҳамият беришди...».

Бир даста мактубларда муаллифлар суяги меҳнатда қотган, бутун умрини қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга бағишлаган уста пахтакор, полизчи, соҳибкорлар ҳақида сўз юритишади. Меҳнатдан ҳаловат топганларнинг умр йўли, иш тажрибаси ҳақида ҳикоя қилишади. Наманганлик Г. Сулаймонов, қашқадарёлик М. Азимова, Н. Алпонов, С. Ҳайитова, хўжаободлик К. Ҳакимов, пешкулик С. Қодировларнинг хатлари ана шу мавзуга бағишланган.

Жорий йилнинг дастлабки ойларида жумҳуриятимиздаги жамоа ва давлат хўжаликларида ҳисобот йиғилишлари бўлиб ўтди. Уларда меҳнат жамоаларининг ўтган йилги фаолияти сарҳисоб қилинди. Йўл қўйилган камчилик очиқ-ойдин айтилди. Уларни бартараф этиш, амалдаги йилда барча соҳаларни сердаромад тармоққа айлантириш чора-тадбирлари ишлаб чиқилди. Рўзномамизга мактуб йўллаган гулистонлик Х. Еттибоев, хоразмлик О. Абдуллаев, шаҳрисабзлик Ғ. Ҳамзаев, сирдарёлик К. Одилов, Н. Шамсиев, А. Норқулов, бўкалик Т. Ҳайдаров, яккабоғлик А. Каримов, олтиариқлик Х. Жўрабоев, оҳангаронлик С. Эшонтоев шу тўғрисида сўз юритганлар. Мазкур мақолаларда фикр саёз, фактлар тўлақонли эмас. Биз бу муаллифларга шуларни айтиш билан бирга, улардан бундан кейин ҳар бир мақола, лавҳа, хабарни аниқ, лўнда далил ва тафсилотлар билан ёзишларини сўраймиз.

Баҳор келиши билан боғ-роғлар, узумзорларда ҳам иш қайнади. Соҳибкорларимиз юрт дастурхонини сарҳил мева, ширин-шакар узум билан таъминлашга астойдил бел боғлашган. Турғунлик йилларида пахта яккаҳокимлигига сажда қилиш халқнинг қашшоқлашувига олиб келди. Боғ ва токзорларнинг шафқатсизларча бузилиб, ўрнига чигит экилгани мева-чева камайишига сабаб бўлди. Қайта қуриш туфайли кўзимиз очилди. Кейинги иккиуч йил ичида пахта майдонлари кескин камайтирилиб, боғроғлар барпо этишга эътибор кучайди. Бироқ халқнинг сарҳил мева ва узумга бўлган талаби ҳали қонганича йўқ. Янги боғлар ҳосилга киришига бирикки йил бор. Буни яхши тушуниб етган соҳибкорларимиз мавжуд боғ ва токзорлар ҳосилдорлигини ошириш пайида бўлишаяпти. Қашқадарёлик Ж. Юсупов, пайариқлик Т. Йўлдошев, нишонлик А. Эсонов мактубларида боғдорчилик муаммоларига алоҳида тўхталиб, жойларда пешқадам меҳнат жамоалари аъзоларининг бу борада амалга ошираётган ишлари тўғрисида сўз юритганлар.

Қўлимиздаги бир мактубга кенгроқ тўхталишга тўғри келади. Фарғона районидан уста пахтакор, бригада бошлиғи Абдувоҳид Бойбуваев шундай деб ёзади: «Бундан атиги бир йил муқаддам истаган дўконимиздан кундалик истеъмол молларини харид қилиб олишимиз мумкин эди. Кейин бирдан «бозор», «тақчиллик» деган сўз тилимиздан тушмай қолди. Юз берган вазиятни ҳар ким ўзича баҳоламоқда. Кимдир пештахталардан изсиз йўқолиб кетаётган молларни ишлаб чиқарадиган корхоналарда таъмирлаш ишлари давом этаётганлиги туфайли таъминотда узилиш бўлганлиги тўғрисида башорат қилса, бир гуруҳ кишилар қўшни жумҳуриятлар билан муносабатларимиз келишмай қолганлиги тўғрисида баҳслашишади. Кимга ишонишни билмайсан. Қулоқларимиз ойнаи жаҳонга, кўзларимиз рўзномаю ойномаларга қадалган...

Мени бир ўй ташвишга солади. Оддий деҳқонга қийин. Дўконларда топилмаган моллар чайқовда сероб. Уларнинг алоҳида корхонаси ёки базаси борми? Хўш, бизга «тақчил» бўлган молни улар қаердан олишаяпти? Жавоб аниқ. Савдо базаларига келаётган моллар дўконларга эмас, «елкаси»ни берувчиларга ажратилмоқда. Демак, таъминотда ҳеч қандай узилиш бўлмаган, фақат халқ чўнтагида «чўзилиш» бўлаяпти. Раҳбарларнинг, масъул ўртоқларнинг кўзи қаёқда?

Катта анжуманларда, матбуот нашрларида, бозор иқтисодиётига ўтсак, чакана моллар харид нархи оширилса, пештахталар тўлиб кетиши, иқтисодий томондан ҳимояланиши кафолатланган халқ сал қимматга бўлса-да, истаганини сотиб олиши мумкинлиги тўғрисида кўплаб гапирилди. Халқнинг талаби қондирилмаяпти-ку? Наҳотки, илгарига эмас, орқага одимлаётган бўлсак?!..».

А. Бойбуваевнинг мактуби кишини ўйлашга, мулоҳаза юритишга ундайди. Муаллифни ташвишга солаётган омилларга биргаликда жавоб изламоғимиз, аниқлик киритишимиз даркор. Азиз муштарийлар, қишлоқларда ечимини кутиб турган, деҳқонларни ташвишга солаётган муаммолар кўп. Булар ҳақида ёзиб юборинг. Биз сизларни қизиқтираётган масалаларни ойдинлаштиришга ҳамиша камарбастамиз.

СОҒЛОМ ХАЛҚНИНГ ИМОНИ БУТУН

Тошкентда «Тиббиёт илмий-текшириш ускуналари» («Медаппаратура-91») халқаро кўргазмаси иш бошлади. Унга жаҳондаги кўплаб мамлакатлардан «Сайко», «Чори», «Оптон», «Сиемен», «Френиус», «Канон» сингари машҳур фирма вакиллари ташриф буюришди. Булардан ташқари «Микромед» совет-венгер қўшма корхонаси, Совет Иттифоқининг турли илмий марказлари ва ширкатлари қатнашмоқда. Бу ускуналарнинг айримлари эртанги кунда харид қилиниб беморларга сиҳат-саломатлик бағишлаши турган гап.

Шу кунларда Ўзбекистон Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасини жумҳуриятимизнинг турли районларидан келган шифокорлар катта қизиқиш билан томоша қилмоқдалар.

Мухбиримиз у ерда бўлиб, унинг ташкилотчилари ва фирма раҳбарлари билан суҳбатлашди.

Баҳодир УМУРЗОҚОВ, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш вазирининг иқтисодий масалалар бўйича муовини, «ЎзИМПЭКС» ташқи иқтисодий алоқалар Ассоциациясининг Президенти.

●

— Халқаро кўргазмани ташкил этишдан мақсад, келгусида жумҳуриятимизда табобатни кескин ривожлантириш назарда тутилган. Тўғри, ҳозирча биз бу соҳада хорижий мамлакатларга қараганда орқадамиз. Қолаверса, экология ўзгариши муносабати билан турли хил касалликлар келиб чиқаяпти. Уларни ўзимиздаги имконият билан тўла даволаб бўлмаётир. Жумҳуриятимизда иқтисодий аҳвол оғир бўлса-да, унинг келажаги учун шу кўргазмани ташкил этишни зарур деб топдик. Бу хайрли тадбирдан мақсад битта — кишилар саломатлигини тиклаш. Ахир халқ саломатлиги — туман бойлик. Замонавий техника билан қуролланган табобат муассасаларига эга бўлмай туриб бундай муҳим масалаларни ҳал этиб бўлмайди.

Буни эса шу бугундан бошламасак, эртага яна кеч бўлади.

Зеро, бу ерда намойиш этилаётган медтехникани кўриб шифокорларда уларни харид қилиш кўникмаси ҳосил бўлади. Улар илгаригидай арзир-арзимас анжомларни сотиб олишавермайдилар. Бу жараён ҳам ўзига яраша танлов ва ўрганиш мактабидир.

Шундай фойдали тадбирни сал бўлмаса қолдириб юборишга уринувчилар ҳам топилди. Республика раҳбариятининг қўллаб-қувватлаши билан ниҳоят кўргазма иш бошлади. Унда жаҳоннинг Япония, Италия, Швеция, Англия, Франция, Польша ва бошқа мамлакатлардан 50 дан ортиқ машҳур фирма вакиллари 1600 дан зиёд экспонатлари билан иштирок этишмоқда. Улар орасида мамлакатимиздаги таниқли тиббиёт марказлари ва ширкатлари ҳам иштирок этаётир. Қисқаси, бу анжуман республикамиз табобати ривожига катта таъсир кўрсатишига менда шубҳа йўқ. Бундан кейин тиббиёт аппаратларини хориждан Ўзбекистоннинг ўзи танлаб, ўзи сотиб олади. Буни мен мустақилликка қўйилган дастлабки қадам деб биламан.

Виктор БЕЛЯЕВ, Германиядаги «Сиемен» фирмаси электромедицина техникаларини сотиш Москва гуруҳининг бошлиғи

●

— Ускуналаримиз инсон ички аъзоларидаги хасталикларни аниқлайди. Аппаратлар қисқа тўлқинларга асосланиб ишлайди. Масалан «СИ-200»да ўпка, жигар, буйрак, юрак ҳолатини олдиндан аниқлаш мумкин. Ҳатто юрак уриши секинлашганда унга ёрдам берувчи анжомларимиз ҳам бор. Улар ёрдамида юрак уришини сунъий равишда бошқариш мумкин. Энг яхши томони улардан фойдаланиш осон.

Ўрнидан умуман туролмайдиган оғир беморлар ҳолатини кузатиб турувчи қурилма айниқса жуда қулай. У ҳамма нарсани — қон босимини, тана ҳароратини, юрак уришини кўрсатиб туради.

Буйракдаги тошни жарроҳлик столига ётқизмасдан йўқ қилиш мумкин. Бундай машина тўлқинлар ёрдамида ўша тошни майдалайди ва буйрак улардан халос бўлади.

Бола туғилишида тўлғоқ пайти аёлнинг нафас олиши ўта қийинлашади. Бизда шундай аппарат борки, ўша дақиқада ундан фойдаланилса нафас олиши осонлашиб, чақалоқ тез ва жароҳат кўрмасдан дунёга келади. Оғирлиги 700 грамм келадиган чақалоқ шу аппарат ёрдамида омон-эсон туғилди. Бу тиббиётнинг, қолаверса, бизнинг фирма анжомларининг ғалабаси бўлди. Она қорнидан одатдаги шароитда бунча катталикдаги чақалоқни жарроҳлар ёрдамисиз тирик олиш жуда мушкул.

Игорь КЛЕЦ, «Адаптация» табобат — муҳандислик марказининг ташқи алоқалар бўйича бош директор ўринбосари. Ленинград шаҳри.

●

— «Адаптация» маркази бир неча йиллардан бери халқаро кўргазмаларда қатнашиб келади. Ҳар гал юртга соврин билан қайтар эдик, гап фақат соврин ёки ўринда эмас, албатта. Энг асосийси, беморларга ёрдам кўрсатишда. Мамлакатимизда, айниқса, қишлоқ шароитида тиббиёт хизмати ёмон аҳволда. Ана шу қийинчиликларни ҳисобга олиб ўта иссиқ ва ўта совуқ иқлим шароитида яшовчилар учун янги қулай қурилмалар яратмоқдамиз. Бу асбоблар 10—12 йил Антарктидада синалган бўлиб, уларда даволаш усуллари умумлаштирилган.

Район марказидан узоқ чекка қишлоқда бемор дард чекиб қийналаяпти дейлик. Уни шифохонага вақтида олиб келишнинг ўзи бўлмайди. Бу аҳволда дақиқалар ҳам катта роль ўйнайди. Биздаги техника ана шунда қўл келади. Қолаверса бир пайтнинг ўзида унда тўртта кишига турли хилда муолажа кўрсатиш мумкин. Автобусда тўртта жиҳозланган ўрин бор. Бир йўла ҳар бирида ҳар хил: тиш доктори, жарроҳ, аёллар шифокори ёки ички аъзоларни кўрувчи шифокор ёрдам кўрсата олади. Биринчи автобусда беморнинг касаллиги аниқланса, иккинчи автобусда уни шу хасталикдан халос этиш мумкин. Ана шундай мураккаб, бироқ ўта фойдали қурилма билан бу йилги анжуманга келдик. Бундай техника фақат бизда бор. Ким сотиб олса ҳам зарар кўрмайди.

Қозоғистон ССРнинг соғлиқни сақлаш ташкилотлари бундай қурилмалардан бир нечтасини сотиб олишди.

Ю. Анджей БЕРНАТ, Бекман фирмасининг катта илмий маслаҳатчиси

●

— Фирма 1935 йилда доктор Арнольд Бекман ташаббуси билан тузилган эди. Шунинг учун ҳам кейинчалик унга улкан физик олимнинг номи берилди. Профессор яқинда 92 ёшга кирди, баъзан фирмага ташриф буюриб, бизга фойдали маслаҳатлар бериб туради. Ҳозирда фирма икки йўналишда иш олиб бораётир. Биринчидан, биометодик текширишларга асосланиб касалликни аниқласа, иккинчидан дунё шифохоналарини саломатлик даракчилари билан таъминлайди. Айниқса унда ишланган спектроскоплар кенг қўлланилади. Улар ёрдамида қон, танадаги глюкоза, оқсил, нуклеин кислоталар ва мочевина таркибини ўрганиш жуда осон. Қолаверса СПИД ва сариқ хасталигини бехато аниқласа бўлади. Совет Иттифоқига фирманинг Австрия филиали хизмат кўрсатади.

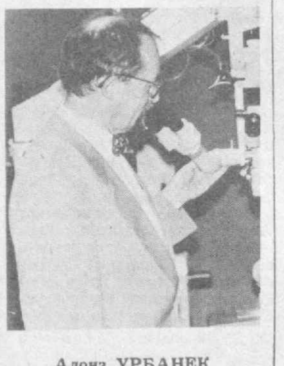

Алоиз УРБАНЕК, Германиядаги «Оптон» фирмасининг тижорат директори

●

— Фирмада 30.000 га яқин ходимлар ишлайди. Унинг дунё бўйича 13 заводи ва 100 дан ортиқ бўлимлари бор. Бу фирма жуда машҳурлиги билан ажралиб туради. Кўзойнак шишаси ясашда унга тенглашадиган корхона йўқ. Бу кўзойнаклар жуда сифатли, узоқни ҳам, яқинни ҳам бир хилда кўрсатиши мумкин.

Кўргазмага лабораторияда ишлатиладиган микроскоплар, электрон микроскоплар, жарроҳлик микроскопларини келтирганмиз. Улар энг зарур ва шу билан бир қаторда арзон ҳам.

Бундан ташқари корхоналар учун катта заллар лойиҳасини ҳам тайёрлаб беришимиз мумкин.

Яна бир нарсани алоҳида таъкидлаш жоизки, шу ерга келган аппарат нусхасини ким сотиб олса ҳам зарар кўрмайди. Чунки олувчи йўл харажатлари учун мутлақо маблағ сарфламайди.

* * *

Дарҳақиқат, ўз эртасини ўйламаган халқнинг гўзал келажаги бўлмайди. Келажак эса шу бугунги олиб борилган савобли ишлар тарзида гуллаб, мева тугади. Бу кўргазманинг табобат илми даҳоси Ибн Сино юрти — Ўзбекистонда бўлиб ўтаётгани кишини тўлқинлантиради.

Қолаверса бу ускуналар шунчаки металл буюмларгина эмас, балки саломатлик даракчиларидир. Улар эртага минглаб беморларни турли хил дарддан фориғ этиб, соғлом ва бақувват авлод яратишга хизмат қилади. Руҳан соғлом халқдан ҳамиша соғлом фикрли, ақл-заковатли, қудратли кишилар етишиб чиқади. Бу тадбир эса халқимиз тарихида энг муҳим воқеа бўлиб қолади.

Суҳбатдош: Д. САЪДУЛЛАЕВ.

Д. АҲМАД олган суратлар.

Мутахассислар фикри

НОЁБ УСКУНА

Кўргазмага қўйилган ГФР фирмаларидаги суяк синиқларини даволаш ускуналарининг жуда сифатли ишланганлиги мени беҳад ҳайратга солди. Улар беморни тез суръатда даволашга имкон беради. Асбоблар жуда ихчам, енгил. Улар ёрдамида 20 нафар беморни бир йўла тез даволаш мумкин. Бизнинг касалхоналарда ҳам ўзига яраша техника бор. Бироқ уларда касални бир йўла даволаш мумкин эмас. Яна бир яхши томони бу ускуналарни ишлатиш унча қийин эмас. Асбоблар ёрдамида синган суяклар жой-жойига қўйилади ва бемор ҳеч нима кўрмагандай тузалиб кетади.

Бундай ноёб ускуналар автомобиль ҳалокати пайтида, табиий офатлар рўй бериб кўпчилик талофат кўрганда қўлланишга ўнғай. Айниқса қишлоқ жойда уларнинг нафи жуда катта.

Т. ҲАСАНОВ, тиббиёт фанлари номзоди.

МУШКУЛНИ ОСОН ҚИЛУР

Бу кўргазманинг ташаббускорига минг раҳмат. Чунки бу жуда хайрли иш. Мен ўтган йили Москвада бўлган «Кўргазма—90» анжуманида ҳам иштирок этган эдим. Ўшанда медмуассасамизга кўп ускуналар сотиб олдик. Завод директори У. Хўжаев бундай савобли ишда шифохонага катта ёрдам кўрсатди. Бу йил ҳам сотиб олиш ниятимиз бор. Менга Японияда келтирилган медтехника қуроллари жуда манзур бўлди.

Ғафур РЎЗИМЕТОВ, Хазорасп пахта тозалаш заводи касалхонасининг бош шифокори.

Дўстлик районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхози пахтакорлари ўз хизматларига яраша эътибор топаётганлардан. Улар меҳнат қилиш билан бирга мазза қилиб дам олишни ҳам билишади. Яқинда бу ерда «Роҳат» чойхонаси қурилиб, фойдаланишга топширилди. Чойхона пахтакорларнинг ишдан бўш пайтларидаги энг севимли масканларидир.

СУРАТДА: янги чойхонанинг ташқи кўриниши.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ТОЖИКИСТОНДА ЎЗБЕКИСТОН МАДАНИЯТИ КУНЛАРИ ОЛДИДАН

ТУТАШ ҚАЛБЛАР

Тожикистонда Ўзбекистон адабиёти ва санъати байрамини шу йил июнь ойининг иккинчи ўн кунлигида ўтказиш кўзда тутилган. Ҳозир жумҳуриятимиз маданият — адабиёт ва санъат аҳли бу муборак санага қизғин ҳозирлик кўрмоқда. Шу муносабат билан мухбиримиз Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси котиби Абдусаид Кўчимовдан бу тадбирга қандай тайёргарлик кўрилаётгани ҳақида гапириб беришни сўради:

— Қадим-қадимдан ўзбек билан тожик халқи дўст ва биродар, қадрдон оға-ини, қудаанда бўлиб яшаб келган. Бир ариқдан сув ичиб, бир дарахт соясида ором олган. Қудратли ёвга қарши курашда бирлашиб ғолибликка муяссар бўлган.

Фозилу фузалолар, шоиру ёзувчилар, ҳофизу хонандалар икки халқнинг тилини тилига, дилини дилига боғлаган. Бугун бирор ўзбек хонадони йўқки, Абдураҳмон Жомийнинг ўтли ғазалларидан бенасиб, бирор тожик бормикан ҳазрат Алишер Навоийнинг асарларидан бебаҳра. Ғафур Ғуломни билмаган, Мирзо Турсунзодани танимаган бирор ўзбек ёки тожик бўлишини тасаввур этолмайман. Шунинг учун ҳам урф-одатларимиз, куй ва қўшиқларимиз, тўй ва маъракамиз бир.

Дўстлик чегара билмайди, унинг чегара чизиғи инсон қалби орқали ўтади. Қалб эса ўзликдан нурланиб туради. Тожикистонда ўтказилган адабиёт ва санъат кунлари икки халқ ўртасидаги дўстликни, биродарликни янада юксалтиришга хизмат қилишига ишонамиз. Мавлоно Жалолиддин Румий таъкидлаганларидек, бу дунёга биз одамларни бир-биридан ажратиш учун эмас, балки бирлаштириш учун келганмиз.

Ўзбекистон маданият вазирлигидан вакилларимиз яқинда Тожикистонда бўлиб, тадбирлар режасини белгилаб қайтдилар. Дўстлик байрамига таниқли санъаткорлар, ижодий уюшмалар, фанлар академияси, матбуот, радио, телевидение ва киночиларнинг вакиллари борадилар. Ёзувчилар уюшмасидан халқ ардоқлаган обрўли, энг яхши ёзувчи, шоирларнинг қатнашиши қайд этилган.

Бу йилги адабиёт ва санъат кунлари Навоий йили руҳида ўтади. Чунки бу йил ҳазрат Алишер Навоий таваллуд топганларининг 550 йиллиги. Шу муносабат билан жойларда улуғ устозга бағишланган шеърият кечалари уюштириш мўлжалланмоқда. «Халқлар дўстлиги — адабиётлар дўстлиги» мавзусида икки халқнинг улуғ алломалари Абдураҳмон Жомий ва Алишер Навоийга бағишланган катта шеърият байрами ўтказилади. Зеро, шеърият осмонининг сўнмас юлдузлари ўртасидаги дўстлик ва биродарлик, меҳр ва саховат, самимий садоқат, устозу-шогирдлик ҳар бир тожик, ўзбек учун азиз ва мукаррамдир.

Дўстлик байрамига ўзбек ёзувчи ва шоирларимизнинг янги асарларидан иборат кўргазмалар, савдо ярмаркалари ташкил этилади. Ҳозир янги нашрдан чиққан китоблардан Тожикистонга юбордик.

Ўзбекистон кунларида ёзувчиларимиз жумҳуриятнинг Кулоб, Хўжанд, Новди, Нурек, Турсунзода, Файзиобод каби ўзбеклар кўп яшайдиган вилоят ва ноҳияларида ижодий учрашувлар ўтказадилар. Бу катта анжуман Душанба аэропортидан бошланиб, энг катта киношоҳонаси зали «Кўҳи Барбад»да давом эттирилади.

Тожик биродарларимиз билан бўладиган бу йилги адабиёт ва санъат байрами бундан ўн йил олдин ўтказилган учрашувлардан тамомила фарқ қилиб, ошкоралик ва демократия асосида ўтади. У асрий дўстлигимизни мустаҳкамлашга ҳисса қўшиб, ўзбек ва тожик халқларининг миллий маданияти тараққиётига хизмат қилади.

СПОРТ

ФУТБОЛ

Бугун Будапештда Европа биринчилигининг саралаш учрашуви ўтказилади. Венгрия ва СССР терма жамоалари майдонга тушадилар. Бу иккала мамлакат футболчиларининг қитъа биринчилиги саралаш мусобақаларидаги илк учрашувидир. Жамоаларнинг баҳси уларнинг ўйинлар жадвалидаги мавқеига таъсир кўрсатиши мумкин. Шу боис бу учрашув зўр қизиқиш билан кутилмоқда.

Жамоаларнинг ҳозиргача ўтказган қатор ўртоқлик учрашувларида Венгрия футболчилари ишқибозлару мутахассисларда катта таассурот қолдирди. Улар Испания терма жамоаси билан баҳсда айниқса яхши ўйнадилар. Эслатиб ўтамиз: венгер футболчилари 4:2 ҳисобида ғалаба қилган эдилар.

Демак, мамлакатимиз вакилларининг рақиблари аноййилардан эмас. Аммо бу ерда бир нарсани таъкидлашимиз керак. Шу кунгача ўтказилган ҳам расмий, ҳам ўртоқлик учрашувларида ватандошларимиз кўп марта зафар қучишган. Ўйинни томоша қилган кўпгина мутахассислар уларнинг ҳимояда пухта ўйнаб, ҳужумга тезкорлик билан ва аниқ нишонга олишларини юксак баҳоладилар.

Ҳозиргача ўтказилган Европа биринчилигининг саралаш мусобақаларида Венгрия терма жамоаси пешқадамлик қилмоқда. Бугунги баҳсда майдон эгалари муваффақиятга эришсалар, улар ўз мавқеларини янада мустаҳкамлаб оладилар. Совет футболчиларига ҳам ғалаба суву ҳаводек зарур.

ХОККЕЙ

Навбатдаги Европа ва жаҳон биринчилиги бошланишига саноқли кунлар қолди. Бу галги мусобақалар 19 апрелдан 4 майгача ён қўшнимиз — Финляндиянинг уч шаҳари — Хельсинки, Турку ва Тампереда ўтказилади.

Маълумки, совет хоккейчилари Европа ва жаҳон биринчиликларининг доимий қатнашчиларидир. Улар ҳамиша муваффақиятли иштирок этиб, кўп марта олтин нишонлар соҳиби бўлганлар. Ватандошларимиз бу сафар қандай ўйнайдилар?

Бу саволга жавоб беришдан аввал шуни таъкидлаш зарурки, мамлакат терма жамоаси таркиби кейинги йилларда тубдан ўзгарди. Кучли хоккейчиларимиз чет эл профессионал клубларига ўтиб кетишди.

Хўш, шундай экан, мамлакатимиз вакиллари бу йилги Европа ва жаҳон биринчиликларида қандай таркибда муз майдонига тушадилар?

Эслатиб ўтамиз: мамлакатимиз терма жамоасига 26 хоккейчи чақирилди. Булар кейинги икки мавсум ғолиблари — Москва динамочилари, спартакчилар, армиячилар, Воскресенскнинг «Химик», «Крилья Советов», Киевнинг «Сокол» жамоалари ўйинчиларидир. Улар сафига чет эл клубларида кучини синаб кўраётган бир неча кучли хоккейчиларимиз келиб қўшилдилар. Москванинг «Динамо» жамоаси дарвозабони Андрей Трефилов, «Крилья Советов» ҳимоячиси Дмитрий Миронов, Киевнинг «Сокол» клубидан ҳимоячи Андрей Житник, «Спартак»дан Виталий Прохоров каби қобилиятли ёшлар мамлакатимиз терма жамоаси шарафини илк бор ҳимоя қилишади.

Муҳаррир Н. ЕҚУБОВ.

Ойнаи жаҳонда

18 АПРЕЛЬ, ПАЙШАНБА

ЁДГОРЛИКЛАР ВА ТАРИХИЙ ЖОЙЛАРНИНГ ХАЛҚАРО КУНИ

● ЎзТВ I

8.00 «Қўнғир айиқ ҳақида». Телефильм.
8.25 «Дарё орти олис қишлоқда». Бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия).
9.40 «Изланиш».
10.20 Ойнаи жаҳон хазинасидан. Одил Ёқубов. «Улуғбек хазинаси». Видеофильм. 3-қисм.
11.25 Ўзбекистон телевидениеси ва радиосининг хизмат кўрсатган хор жамоаси концерти.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.05 «Леопольд исмли мушукнинг сайри», «Катта сайр». Мультфильмлар.
18.25 «Чорвадор».
18.55 «Алифбо сабоқлари» почтасидан.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Ўзбекистон ССР Ички ишлар Вазирлиги матбуот маркази хабар қилади.
19.55 «Созимда—севги васфи».
20.30 Москва. «Время».
21.15 «Зарблар ва рақслар».
22.00 «Ахборот».
22.20 «Оила».
23.25 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Бу оқшомда».
20.30 Москва. «Время».
21.15 «Бу оқшомда» кўрсатувининг давоми.
22.15 Македония телевидениесининг кўрсатувлари.

● МТ I

6.00 «Тонг».
8.30 ИИВ маълумотларига кўра...
8.50 «Кичик дўстларнинг саргузаштлари». Мультфильм. 1 ва 2-фильмлар.
9.25 «Янги Шаҳризода». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия («Ленфильм», 1990 й.).
10.30 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
11.30 ТСН.
11.45 Футбол. Европа чемпионатининг саралаш матчи. Венгрия — СССР терма командалари. Венгриядан кўрсатилади.

* * *

14.30 ТСН.
14.45 «Одамлар ва дельфинлар». Телевизион бадиий фильм. 3-фильм. 1-қисм.
15.45 «Қизиқувчилар олами».
16.00 «Каштанка». Мультфильм.
16.30 «Правда кўчаси», «Қайта қуришнинг 40.000 километри. Совет Иттифоқи япон тележурналистлари нигоҳи билан». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Эм ти ви» (Япония) ҳамда «Правда» нашриёти маҳсулоти, 1990 й.).
18.00 ТСН.
18.15 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.00 С. С. Прокофьев таваллудининг 100 йиллигига бағишланган концерт.
19.25 «Янги Шаҳризода». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия («Ленфильм», 1990 й.).
20.30 «Время».
21.15 «ИИВ маълумотларига кўра...».
21.30 Фестиваллар... Танловлар... Концертлар...
22.25 «Пи белгиси билан». Танаффус пайтида (23.25) — «Меридиан». Халқаро янгиликлар.

Тунги телевидение

00.15 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия.
01.20 «Даврани кенгроқ олинг!». 2-қисм.

● МТ II

*

12.05 Ритмик гимнастика.
12.35 «Ануш момо». Телевизион бадиий фильм.
13.45 Композитор Г. Пономаренконинг Союзлар уйининг Колонна залида муаллифлик кечаси.

* * *

16.30 «Мўъжизасиз мўъжизалар».
17.15 «Учинчи табақа». Рус тадбиркорлари уюшмаси ҳақида.
17.45 Ритмик гимнастика.
18.15 «Волочовники» фольклор ансамблининг чиқиши (Минск).
18.30 Коллаж.
18.35 «Ильични хотирлаб». Ҳужжатли фильм.
19.30 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.45 Бадминтон. СССР космонавт-учувчилари кубоги учун Бутуниттифоқ турнири.
20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
21.15 СССР Олий Кенгашининг сессиясида.
22.15 «Бизни кечиринг». Телевизион бадиий фильм («Озарбайжонфильм», 1979 й.).
23.30 Фристайл. Жаҳон кубоги. Финал. Германиядан кўрсатилади.

«Қишлоқ ҳақиқати» таҳририяти ва жамоаси рўзноманинг катта мухбири Муродил Абдураҳмонов ва оила аъзоларига онаси **Мўътабархон АБДУРАҲМОН ҚОРИ** қизининг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»
(«Сельская правда»)
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском языке.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 32-56-21, 33-16-27, 32-54-41, Масъул котиб — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими— 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими —32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими —32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими —32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 33-54-33. 32-56-36, Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Безатиш бўлими—32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.